

JAAR VERSLAG SOCIALE AGENDA

Levendig en Sociaal | 2025

Colofon

Dit is een uitgave van de provincie Drenthe 2026.

Kijk voor meer informatie over de Sociale Agenda op:
www.socialeagenda.drenthe.nl

JAAAR VERSLAG SOCIALE AGENDA

Levendig en Sociaal | 2025

Inhoud

Voorwoord Yvonne Turenhout	5
Inleiding	6
Uitgangspunten Sociale Agenda	8
Samenhang met regionale programma's	10
Samenwerking	11
Naoberschap	12
Wat willen we bereiken?	13
Waar staan we nu?	14
Hoe gaan we verder?	23
Bestaanszekerheid	24
Wat willen we bereiken?	25
Waar staan we nu?	26
Hoe gaan we verder?	34
Gezondheid	36
Wat willen we bereiken?	37
Waar staan we nu?	38
Hoe gaan we verder?	44
Inclusie en diversiteit	46
Wat willen we bereiken?	47
Waar staan we nu?	48
Hoe gaan we verder?	56
Interviews	57

Voorwoord Yvonne Turenhout

Drenthe is een provincie waar mensen naar elkaar omkijken. Waar burens elkaar helpen, vrijwilligers zich inzetten voor hun dorp en inwoners zelf initiatieven nemen om hun omgeving sterker te maken. Dat noemen wij hier naoberschap. Het is een kracht van onze provincie en precies daar sluit de Sociale Agenda op aan.

In dit jaarverslag ziet u wat er gebeurt wanneer inwoners, gemeenten, organisaties en provincie samen optrekken. Achter de projecten en resultaten zitten verhalen van mensen. Verhalen die laten zien hoe we samen werken aan een provincie waar iedereen mee kan doen en zich gezien voelt.

Soms zit dat in kleine, maar betekenisvolle initiatieven. Zoals dorpshuizen die uitgroeien tot ontmoetingsplekken voor het hele dorp. In Dwingeloo bijvoorbeeld, waar dorpshuis Over Entinghe met een optrommelactie ideeën ophaalde bij inwoners. Meer dan honderd mensen deden mee. Het laat zien hoeveel energie er in onze dorpen zit als inwoners de ruimte krijgen om samen iets op te bouwen.

Op andere plekken gaat het om kansen bieden aan mensen die even vastlopen. Jongeren die moeite hebben met de overstap naar het mbo krijgen bijvoorbeeld extra ondersteuning via het schakeltraject Oriënteren en Schakelen in Assen. Daar werken jongeren stap voor stap aan hun toekomst, met begeleiding die verder kijkt dan alleen schoolresultaten.

Dit zijn slechts enkele voorbeelden van wat er gebeurt binnen de Sociale Agenda. Ze laten zien dat sociaal beleid niet alleen

gaat over plannen en programma's, maar vooral over mensen en hun mogelijkheden om mee te doen.

Tegelijkertijd weten we dat er ook uitdagingen zijn. Niet iedereen ervaart dezelfde kansen of zekerheid. Daarom blijven we samen met inwoners, gemeenten en partners investeren in gelijke kansen, gezondheid en een samenleving waarin iedereen mee kan doen. En dat gaat ook over veiligheid. Daarom zetten we extra stappen om intieme terreur en femicide eerder te herkennen en voorkomen. Met een nieuw steunpunt in Noord-Drenthe worden signalen sneller opgepakt en werken partners nauwer samen.

Ik ben trots op iedereen die hieraan bijdraagt: inwoners, vrijwilligers, professionals en partners. Samen werken we aan een Drenthe waarin iedereen ertoe doet en mee kan doen.

Met vriendelijke groet,
Yvonne Turenhout

Gedeputeerde provincie Drenthe

INLEIDING

Sociale Agenda 2024 - 2029

Samen met inwoners, gemeenten en maatschappelijke organisaties werken we aan een Drenthe waarin iedereen mee kan doen, zich gezien voelt en waarin jongeren gelijke kansen op een goede toekomst hebben. Deze gezamenlijke inzet leidt tot vele mooie initiatieven die opbloeien in dorpen, wijken en steden. Van bewoners die zich inzetten voor hun buurt, tot programma's die jongeren nieuwe perspectieven bieden – samen maken we Drenthe sterker.

Om de resultaten en effecten van de Sociale Agenda zichtbaar te maken gebruiken we dit jaarverslag. We hanteren daarbij een realistische aanpak, gebaseerd op tellen en vertellen. We combineren cijfers met verhalen om inzicht te krijgen in wat werkt, wat beter kan en waar extra inzet nodig is. Daarbij kijken we naar drie niveaus:

■ Brede welvaart

welke bijdrage levert de Sociale Agenda aan wat inwoners belangrijk vinden in hun leven?

■ Tellen

wat zeggen de cijfers over de voortgang op onze doelen?

■ Vertellen

welk positief verschil merken inwoners van Drenthe in hun dagelijks leven?

Dit jaarverslag is de tweede in de reeks en vormt een belangrijke stap richting structurele monitoring. Op basis van data, praktijkervaringen en gesprekken bouwen we verder aan een lerende aanpak, zodat we kunnen bijsturen en blijvende impact realiseren.

In dit verslag leest u waar we nu staan, welke bewegingen we samen op gang hebben gebracht en hoe we de komende jaren verder willen. Want de Sociale Agenda is geen lijst met projecten, maar een gezamenlijke belofte: we bouwen aan een sociaal, gezond en veerkrachtig Drenthe, met oog en hart voor wie het nodig heeft.

UITGANGSPUNTEN

Sociale Agenda 2024 - 2029

De Sociale Agenda 2024-2029, 'Drenthe voor elkaar' is op 10 juli 2024 door de Provinciale Staten vastgesteld. De Sociale Agenda richt zich op een aantal grote maatschappelijke opgaven: kansengelijkheid, het verminderen van armoede, gezondheid, inclusie en bewonersinitiatieven die de leefbaarheid in dorpen en steden versterken. Deze opgaven zijn verdeeld over vier inhoudelijke thema's:

- **Bestaanszekerheid** : de basis voor gelijke kansen
- **Naoberschap** : behouden en versterken
- **Gezondheid** : preventie en toegankelijke zorg voor iedereen
- **Inclusie en diversiteit** : niemand is gelijk, maar iedereen is gelijkwaardig

De uitvoering staat in het teken van opgabegericht werken, met de inwoner centraal. Dit betekent dat we programma's (of onderdelen van programma's) uitvoeren waaraan behoefte bestaat en waarvoor draagvlak is bij samenwerkingspartners. De programma's voldoen aan één of meer van de volgende kenmerken: ze zijn van grote invloed op het leven van de Drentse inwoners, hebben een experimenteel karakter en leiden tot vernieuwing en verbetering of dragen bij aan de realisatie van duurzame doorbraken.

Hierbij sluiten we waar mogelijk aan bij lopende programma's en bestaande netwerken waar de provincie een (benodigde) plus op kan leveren. Daar waar ze nog onvoldoende ontstaan nemen we een initiërende rol of ondersteunen we de ontwikkeling ervan. We blijven flexibel inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen. Het streven naar brede welvaart fungeert hierbij als kompas.

Samenhang met regionale programma's

Brede welvaart versterken vraagt om samenhang tussen de regionale programma's in Drenthe. Geen enkel programma kan alle elementen van brede welvaart volledig bedienen. Elk regionaal programma heeft een eigen focus, schaalniveau en werkwijze. Daarom kijken we vanuit de Sociale Agenda bewust naar specifieke ontwikkelvragen en aanpakken binnen de verschillende Regiodeals en Nij Begun die we kunnen versterken, verbreden of juist verbinden.

De vier centrale thema's van de Sociale Agenda komen terug in vrijwel alle regionale programma's, maar steeds met andere accenten. Waar de Sociale Agenda zich richt op heel Drenthe, richten programma's als Nij Begun en de Regiodeal Noord-Drenthe zich specifiek op Tynaarlo, Aa en Hunze en Noordenveld. De Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe werkt in Borger-Odoorn, Coevorden, Hoogeveen en Emmen. De Regiodeal Zwolle richt zich op Hoogeveen, Meppel, Westerveld en De Wolden. Daarmee ontstaat een breed palet aan gebiedsgerichte inzet op brede welvaart.

De manier van werken verschilt per programma. Nij Begun kiest voor een vaste set van zestien maatregelen voor de komende dertig jaar. De deals in Zuid- en Oost-Drenthe en de Regiodeal Zwolle werken met tranches waarin initiatieven middelen kunnen aanvragen. Vanaf 2026 loopt ook de Regio Deal voor Noord-Drenthe. Die variatie vraagt om een scherpe blik op waar overlap zit, waar je elkaar kunt versterken en waar nog gaten vallen.

Binnen de Sociale Agenda 2024-2029 zetten we in op meerjarige programmatische aanpakken die tot duurzame verbeteringen leiden. We bouwen voort op wat al werkt, intensiveren waar kansen liggen en vernieuwen waar resultaten achterblijven. Die lijn geldt ook voor de regionale programma's zelf. Want positieve resultaten die in één gebied zijn bereikt, verdienen navolging in de rest van de provincie. Zo werken we gericht aan brede welvaart voor alle Drenten.

Samenwerking

De Sociale Agenda focust nadrukkelijk op vier grotere opgaven die door hun omvang en complexiteit alleen goed aan te pakken zijn door integraal samen te werken. Dit doen we door te kijken naar logische verbindingen en samenhang met andere beleidsterreinen, zoals economie, digitalisering, wonen, onderwijs, sport en bewegen, openbaar vervoer, energie, cultuur en landelijk gebied. Daarnaast zien wij in Drenthe veel initiatief en kennis onder inwoners, Drentse gemeenten en maatschappelijke organisaties. Dat biedt veel kansen en potentie om een blijvend verschil te maken bij de sociale opgaven. Om gebruik te maken van die initiatief- en ontwikkelkracht en dit verder te laten groeien is onze aanpak ondersteunend en aanvullend op wat er al gebeurt in Drenthe. Dat doen wij op verschillende manieren en met oog voor wat goed werkt en passend is voor elke samenwerkingspartner.

Om inwonersinitiatieven, maatschappelijke organisaties en gemeenten te ondersteunen werken we nauw samen met onze boekjaarinstanties. CMO STAMM, Zorgbelang Drenthe en de BOKD krijgen jaarlijks subsidie voor onder andere kennisdeling en onderzoek, het onderhouden van Drentse netwerken en het leggen van verbindingen. Voor samenwerkingen gericht op programmatische en vernieuwende initiatieven stellen wij jaarlijks Innovatiebudget beschikbaar. Binnen de Sociale Agenda bestaan ook instrumenten gericht op samenwerking op specifieke thema's en doelgroepen zoals de subsidieregelingen voor bewonersinitiatieven, regenboogprojecten en projecten op het snijvlak van cultuur en het sociale domein.

Voor de aanpak van de sociale opgaven is samenwerking met Drentse gemeenten een belangrijk aandachtspunt. Zij zijn immers via het sociaal domein breed verantwoordelijk voor uitvoering van taken op thema's als armoedebeleid, maatschappelijke ondersteuning, kansengelijkheid, inclusie en bewonersinitiatieven. Voor de uitvoering van de Sociale Agenda sluiten we aan op de ontwikkelingen die de Drentse gemeenten gezamenlijk in VDG-verband inzetten. Dat gebeurt via de portefeuilles Gezondheid en Welzijn (G&W), Participatie, Schuldhulpverlening en Integratie (PSI) en Onderwijs en Cultuur (O&C). We maken ook gebruik van andere netwerken waarin Drentse gemeenten samenwerken zoals de Gezonde Marke, de dorpscontactambtenaren en de inclusieambtenaren.

NAOBERSCHAP

Behouden en versterken

Wat willen we bereiken?

Drenthe beschikt over een krachtige en initiatiefrijke samenleving. Dit willen we graag verder faciliteren en stimuleren. Daarom richten we ons op het behouden en versterken van het naoberschap.

Inwonerskracht is een essentieel element voor zelfredzame, duurzame en veerkrachtige gemeenschappen die in staat zijn om hun eigen toekomst vorm te geven en gezamenlijk de maatschappelijke uitdagingen aan te pakken. Het behouden en versterken van deze kracht vereist gezamenlijke inspanningen van overheden, maatschappelijke organisaties en de inwoners zelf. We streven naar sterke lokale gemeenschappen, waarin inwoners, samen met maatschappelijke steunorganisaties en overheden, een prettige en leefbare omgeving creëren.

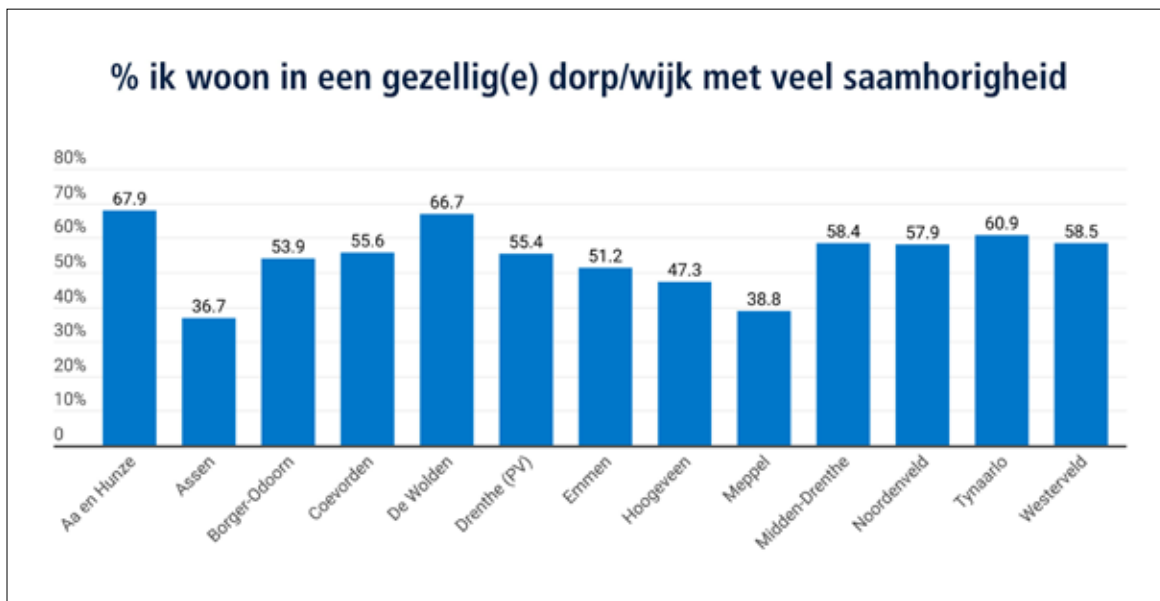
Doelstellingen

Vanuit de Sociale Agenda 2024-2029 zetten wij ons in om hier verandering in te realiseren, met de volgende doelstellingen:

- 1. Versterken ondersteuning vrijwilligers en bewonersinitiatieven**
- 2. Meer structurele inbreng van bewoners in beleid**
- 3. Overheden participeren meer in initiatieven van inwoners**

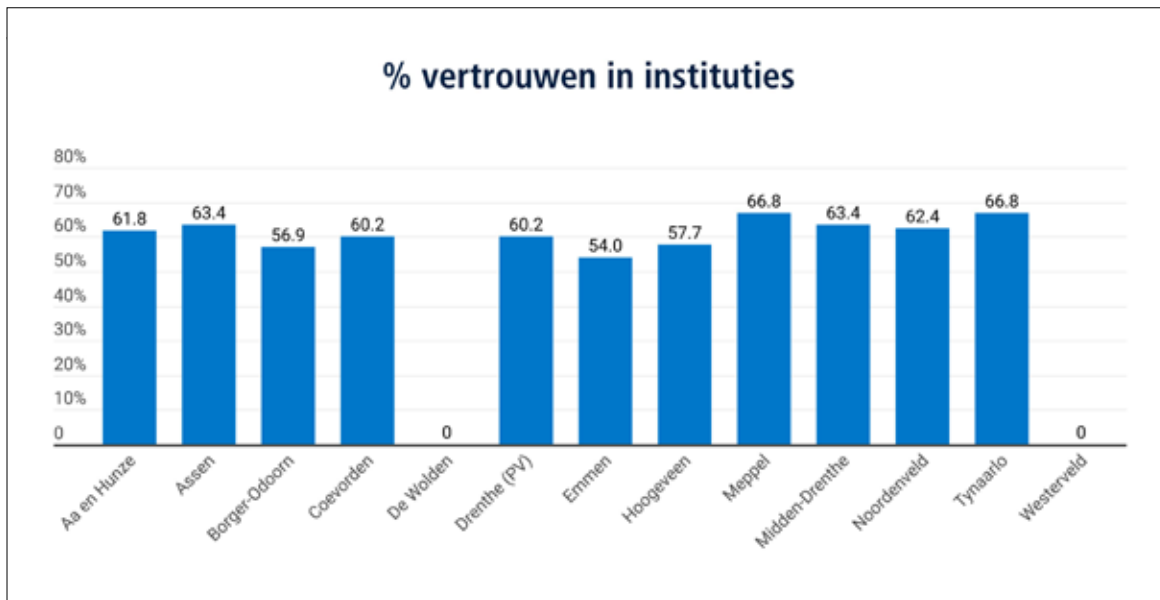
Waar staan we nu?

Wie denkt aan Drenthe, denkt al gauw aan de lange traditie van naoberschap. Daarin springt Drenthe er positief uit vergeleken met elders in Nederland. Ruim de helft van de Drenten doet vrijwilligerswerk of is actief in het verenigingsleven. Vier op de vijf inwoners is tevreden met het leven en inwoners geven een bovengemiddeld rapportcijfer voor hun sociale contacten (7,9) en voor hoe mensen met elkaar omgaan in de buurt of wijk (7,5). Het vertrouwen in anderen is afgelopen jaren stabiel en ligt in lijn met het landelijk gemiddelde. Bijna 70 procent van de Drenten geeft aan dat de meeste mensen te vertrouwen zijn.

2024 | Bron: Panel data

Naast sociaal vertrouwen is ook vertrouwen in maatschappelijke instellingen en de overheid van groot belang. Dit vertrouwen is essentieel voor het functioneren van de samenleving en heeft direct invloed op de betrokkenheid van inwoners bij hun omgeving. Wat betreft het vertrouwen in instituties volgt Drenthe de landelijke trendlijn, al ligt het percentage in Nederland iets hoger dan in Drenthe. In 2024 had 60,2 procent van de Drenten vertrouwen in de Tweede Kamer, politie en rechters (percentage is een gemiddelde van de drie genoemde instituten). In Nederland is het vertrouwen in instituties met 62,9 procent iets hoger.

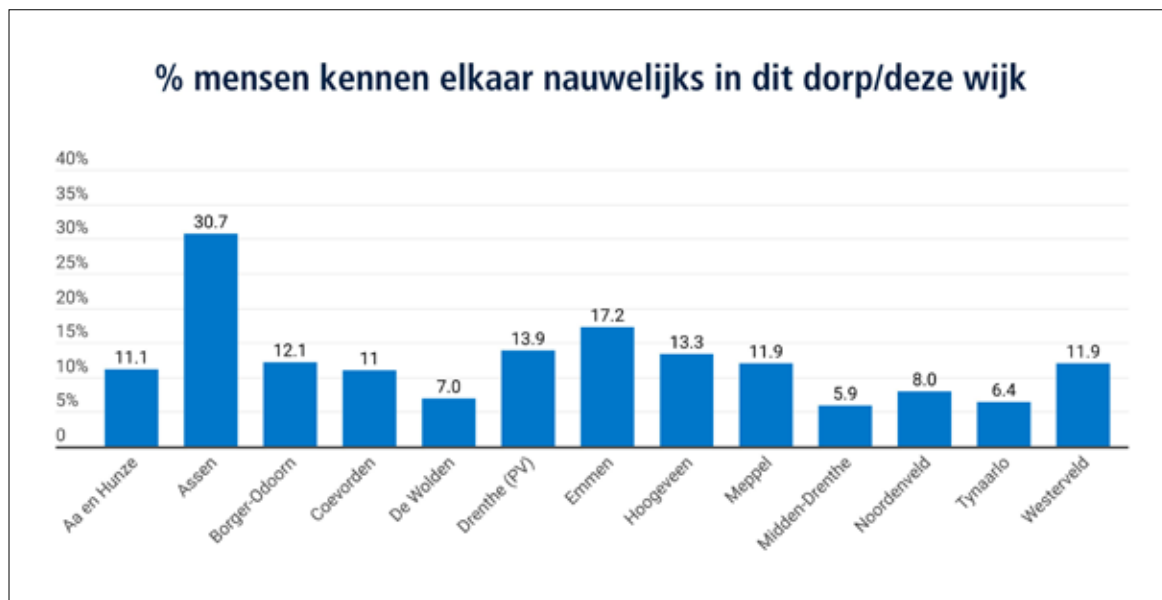

2024 | Bron: RMBW

Voorbij de provinciale gemiddelden tekent zich wel een gemengd beeld af voor wie dieper kijkt. Er zijn namelijk belangrijke verschillen zichtbaar tussen regio's en tussen groepen. Inwoners met een laag inkomen of met een migratieachtergrond geven doorgaans aan minder tevreden te zijn met hun sociale contacten en hebben minder vertrouwen in anderen. Uit onderzoek blijkt dat op het platteland inwoners meer naoberschap ervaren dan in stedelijke kernen. Dat is ook terug te zien in Drenthe: in plekken als Assen en Emmen vallen cijfers voor het aandeel vrijwilligerswerk, sociale samenhang en onderling vertrouwen lager uit dan in plattelandsgemeenten.

Hierin herkennen wij de uitdaging om het naoberschap op peil te houden waar dit goed ervoor staat en voor sommige groepen en gebieden te versterken. Dat lukt alleen door aan te sluiten bij en in te spelen op het initiatief van inwoners in de vorm van vrijwilligerswerk en bewonersinitiatieven, en door de Drentse gemeenten hierin te ondersteunen. Dat betekent ook ongelijk investeren voor gelijke kansen. Soms gaat dat over het aantrekken en behouden van (jonge) vrijwilligers, soms over het helpen bij organisatie of uitvoering met opstartsubsidie, kennisontwikkeling of ondersteuning bij processen zoals de totstandkoming van dorpsvisies.

2024 | Bron: Panel data

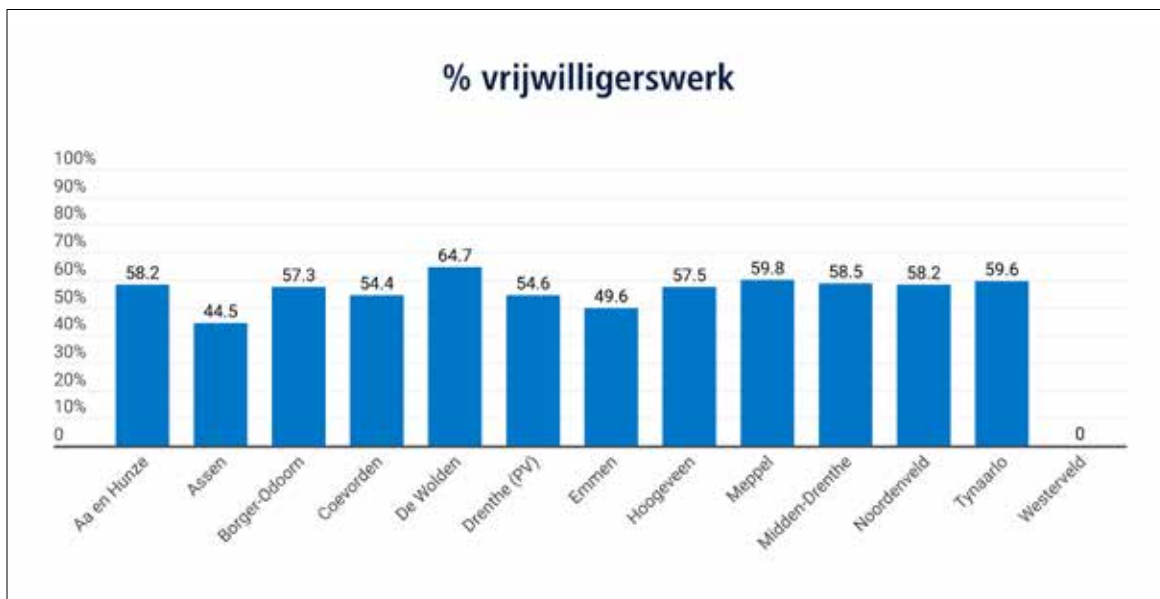
Ondersteuning van vrijwilligers

De vrijwilligers in Drenthe zijn onmisbaar. Ze zetten zich in voor hun buurt, sport, kunst en cultuur, natuur, armoede en onderwijs. Uit de meest recente cijfers (2024) blijkt dat meer dan de helft van de Drentse inwoners actief is als vrijwilliger, wat neerkomt op ruim 260.000 vrijwilligers in de provincie. Ook zien we de laatste jaren dat dit percentage groeit. Een hele mooie ontwikkeling, maar het gaat niet vanzelf. We blijven daarom volop inzetten om het vrijwilligerswerk in Drenthe te ondersteunen.

In dat kader is in 2025 Vrijwilligers Drenthe opgericht: een nieuw samenwerkingsverband van zeven provinciale organisaties die zich gezamenlijk inzetten voor een sterke, toekomstbestendige vrijwilligersinfrastructuur. De samenwerking bestaat uit BOKD, CMO STAMM, SportDrenthe, Stichting Kunst & Cultuur, IVN Drenthe, Zorgbelang Drenthe en Landschapsbeheer Drenthe. Door krachten te bundelen versterken zij elkaar in kennis, netwerk en ondersteuning van vrijwilligers en bewonersinitiatieven.

Binnen dit verband richt SportDrenthe zich op het ondersteunen en versterken van vrijwilligers in sportverenigingen, onder meer op het gebied van bestuur, organisatiekracht en toekomstbestendigheid. Stichting Kunst & Cultuur ondersteunt culturele verenigingen en initiatieven, zodat ook in kleinere kernen ruimte blijft voor ontmoeting en expressie. IVN Drenthe en Landschapsbeheer Drenthe werken met natuur- en landschapsvrijwilligers aan betrokkenheid bij de leefomgeving. CMO STAMM brengt kennis in over sociale vraagstukken en maatschappelijke ontwikkelingen en vertaalt deze naar handelingsperspectief voor beleid en praktijk. BOKD ondersteunt bewonersinitiatieven en dorpsorganisaties bij vraagstukken rond leefbaarheid en gemeenschapskracht, terwijl Zorgbelang Drenthe de stem van inwoners versterkt op het snijvlak van zorg en welzijn.

Om vrijwilligers verder te ondersteunen heeft de provincie Drenthe in 2025 Hét Compliment van Drenthe uitgereikt, als waardering voor vrijwilligersorganisaties en -initiatieven in de provincie. Met deze prijs werden groepen beloond die zich op een bijzondere, opvallende en succesvolle manier inzetten voor hun omgeving. De winnende organisatie ontving € 3.000 om extra activiteiten te organiseren of het bestaande werk te versterken. De overige genomineerden ontvingen een aanmoedigingsprijs van € 1.000.

2024 | Bron: RMBW

Het thema van Hét Compliment van Drenthe 2025 was 'vrijwilligerswerk met, door of voor jongeren (12–30 jaar)'. Daarmee lag de focus op initiatieven waarin jongeren centraal stonden, zoals jongeren die zich vrijwillig inzetten binnen buurt, sport of zorg, jonge mantelzorgers, of organisaties die bijdragen aan de ontwikkeling, gezondheid en het welzijn van jongeren.

Voor deze editie waren vijf initiatieven genomineerd: Sportplein Emmerhout, Oudejaarsvereniging De Oliebol, Play4Peace, Sweelpop en Jeugdcommissie A.M.D.G.

De uitreiking van Hét Compliment van Drenthe vond plaats op donderdag 12 december 2025 en trok veel belangstelling van de pers. Onder meer RTV Drenthe ([lees artikel](#)) was aanwezig en interviewde de winnaar live. Daarnaast was ook de Jongeren Omroep ZO!34 aanwezig, waarmee het evenement extra zichtbaarheid kreeg bij een jong publiek. Sweelpop werd daarbij uitgeroepen tot winnaar van het jaar 2025.

[Meer lezen over Sweelpop](#)

Ondersteuning van bewonersinitiatieven

Vanuit de Sociale Agenda 2024-2029 versterken we de bewonerskracht in Drenthe. Via de populaire subsidieregeling Bewonersinitiatieven ondersteunde de provincie Drenthe in 2025 opnieuw tientallen projecten die bijdragen aan leefbaarheid, ontmoeting en samenwerking in dorpen en wijken. In totaal ontvingen 42 initiatieven een bijdrage, waarvan 31 gericht op naoberschap en 12 op gezondheid. Steeds vaker weten inwoners de provincie te vinden met ideeën die het samenleven versterken en zorgen voor meer ontmoeting en aandacht voor elkaar.

Bij bewonersinitiatieven draait het om samenwerking, vrijwilligersinzet en betrokkenheid bij de eigen leefomgeving. Van dorpskeukens en gezamenlijke groenprojecten tot ruil- en deeltuinen en toegankelijke wandelpaden. De regeling bracht niet alleen nieuwe activiteiten op gang, maar gaf ook bestaand vrijwilligerswerk een nieuwe impuls. In totaal is in 2025 € 800.000 toegekend aan bewonersinitiatieven in Drenthe.

Een van de ondersteunde projecten is Het Familiep pad 't Opgaonde in Schoonhoven. Dit toegankelijke wandel- en beleefpad werd in oktober feestelijk geopend door toenmalig commissaris van de Koning Jetta Klijnsma. Het familiep pad laat zien hoe naoberschap in de praktijk vorm krijgt; bewoners namen het initiatief, werkten samen met maatschappelijke partners en vrijwilligers en creëerden samen een plek waar iedereen welkom is. In het interview bij de foto hieronder vertellen initiatiefnemers Arthur van Toombergen en Bé Uiterwijk Winkel hoe het idee ontstond, hoe de samenwerking verliep en wat het familiep pad betekent voor Hollandscheveld en de omliggende dorpen.

Tegelijkertijd wordt met het oog op de toekomst de regeling verder doorontwikkeld. Met de door Provinciale Staten aangenomen motie 'Impuls voor Circulaire Dorpsinitiatieven en Dorpshuizen in Drenthe' is de subsidieregeling vanaf 2026 uitgebreid met extra ruimte voor circulaire bewonersinitiatieven en de verduurzaming van dorpshuizen. Hiermee stimuleert de provincie initiatieven die bijdragen aan hergebruik, minder afval en een duurzamere leefomgeving, in samenhang met de bestaande inzet op leefbaarheid, ontmoeting en gemeenschapskracht.

[Meer lezen over Het Familiep pad 't Opgaonde in Schoonhoven](#)

Naast de subsidieregeling voor bewonersinitiatieven en het Dorpsvernieuwingsfonds ondersteunen we ook activiteiten op het snijvlak van sociaal en cultuur via de subsidieregeling Podium Platteland 3.0. Hierbij gaat het om projecten waarin inwoners actief participeren en cultuur wordt ingezet als middel om maatschappelijke thema's bespreekbaar te maken. In 2025 ontvingen in totaal 13 projecten een bijdrage. Een aansprekend voorbeeld is Mantelzorger... opeens ben je het! In dit project werken culturele makers samen met welzijnsorganisaties om de ervaringen van mantelzorgers zichtbaar te maken via kunst. Door verhalen en emoties te verbeelden in een reizende tentoonstelling in meerdere Drentse gemeenten ontstaat ruimte voor herkenning, bewustwording en gesprek. Het project versterkt de positie van mantelzorgers, vergroot het maatschappelijk begrip voor hun rol en laat zien hoe de samenwerking tussen het sociale en culturele domein bijdraagt aan inclusie en betrokkenheid. Daarmee benadrukt dit project de meerwaarde en het succes van Podium Platteland 3.0.

Ondersteuning dorpen en wijken

Drenthe kent vele sterke dorpen en wijken met hoge leefbaarheid en hechte gemeenschappen. Wel blijkt dat de ervaren sociale cohesie verschilt tussen gemeenten, dorpen en wijken. Op het platteland is de ervaren sociale cohesie doorgaans hoger dan stedelijke kernen.

De ondersteuning van dorpen en wijken is speerpunt binnen onze pijler naoberschap. Naast de bovengenoemde ondersteuning van vrijwilligers en bewonersinitiatieven begeleidde de BOKD dorpen bij het versterken van hun gemeenschapskracht met ondermeer de inzet van de DorpsKrachtScan, waarin inwoners samen werken aan thema's als ontmoeting, omzien naar elkaar en de toekomst van het dorp. Daarnaast ondersteunde de BOKD dorpshuizen bij hun ontwikkeling tot multifunctionele ontmoetingsplekken, waar welzijn, zorg en sociale activiteiten samenkomen.

Om initiatieven in onze dorpen verder te ondersteunen heeft de provincie Drenthe in 2025 het Dorpsvernieuwingsfonds gelanceerd met als doel om de leefbaarheid en toekomstbestendigheid van kleine kernen te versterken. Het fonds stimuleert zowel fysieke als sociale projecten die bijdragen aan vitale dorpen met een gezonde, toegankelijke leefomgeving.

Dorpen kunnen met steun uit het fonds werken aan initiatieven zoals het opknappen van dorpshuizen, het verbeteren van ontmoetingsplekken of het versterken van de lokale voorzieningenstructuur. Hoewel het dorpsvernieuwingsfonds geen onderdeel is van de Sociale Agenda 2024-2029, sluit het wel aan bij onze doelen op het gebied van naoberschap en sterke dorpen.

Voor de periode 2025–2026 is € 5 miljoen beschikbaar gesteld, met gemeenten als penvoerder van de aanvragen. De regeling is geopend in het najaar van 2025 en de eerste plannen door de gemeenten zijn al gedeeld met de provincie.

Kennisdeling en netwerkontwikkeling

Ook breder is de kennisdeling verder uitgebouwd via Kennisnetwerk Krachtig Noord Nederland (KKNN) en de Leerstoel Bevolkingsdaling en Leefbaarheid aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hun gezamenlijke symposium in september 2025 benadrukte de verbinding tussen wetenschap, beleid en praktijk in het versterken van leefbaarheid en gemeenschapskracht in Drenthe.

[Meer lezen over Kennisnetwerk Krachtig Noord Nederland](#)

Hoe gaan we verder?

De ondersteuning van bewonersinitiatieven en vrijwilligers is de afgelopen jaren stevig opgebouwd en wordt breed benut. De grote belangstelling voor de subsidieregeling bewonersinitiatieven laat zien dat de inwonerskracht in Drenthe groot is en dat onze instrumenten goed aansluiten bij de praktijk in dorpen en wijken. Deze succesvolle ondersteuning vormt het hart van onze inzet en zetten we onverkort voort in 2026. Daarbij hebben wij in 2026 extra aandacht voor de dorpen en wijken waar de sociale cohesie en bewonerskracht achterblijft.

In 2026 zetten we daarnaast in op versterking van overheidsparticipatie. Daarmee doelen wij op de manier waarop gemeenten en provincie aansluiten bij en ondersteuning geven aan de initiatiefkracht uit de dorpen en wijken. In onze strategie sluiten wij aan bij de gemeenten waar behoefte is om met deze opgave aan de slag te gaan. We sluiten daarbij onder meer aan bij de best practice van de gemeente De Wolden.

Tot slot werken we in 2026 de aangenomen motie De krant op tafel in elk dorps- en buurthuis verder uit. Hierbij werken we aan toegankelijke informatievoorziening in onze dorps- en buurthuizen in Drenthe.

BESTAANSZEKERHEID

De basis voor gelijke kansen

Wat willen we bereiken?

Iedereen heeft recht op bestaanszekerheid, maar voor steeds meer inwoners staat die zekerheid onder druk. Een toenemend aantal mensen komt niet meer rond, vindt geen geschikte woning of ervaart gezondheidsklachten. De plek waar je wieg staat, is nog steeds bepalend voor de kansen in het latere leven en het risico op bestaansonzekerheid. Dat gaat verder dan gebrek aan geld. De persoonlijke gevolgen van bestaansonzekerheid zijn groot: aanhoudende stress over te weinig geld, minder jaren in goede gezondheid, de gevoelens van schaamte door het taboe op armoede en het gevoel geen perspectief (meer) te hebben op een betere toekomst.

Doelstellingen

Vanuit de Sociale Agenda 2024-2029 zetten wij ons in om hier een verandering in te realiseren, met de volgende doelstellingen:

- 4. Verminderen van armoede**
- 5. Verbeteren van kansengelijkheid in het onderwijs en het stimuleren van talentontwikkeling bij jongeren**
- 6. Verminderen van laaggeletterdheid en het versterken van basisvaardigheden**

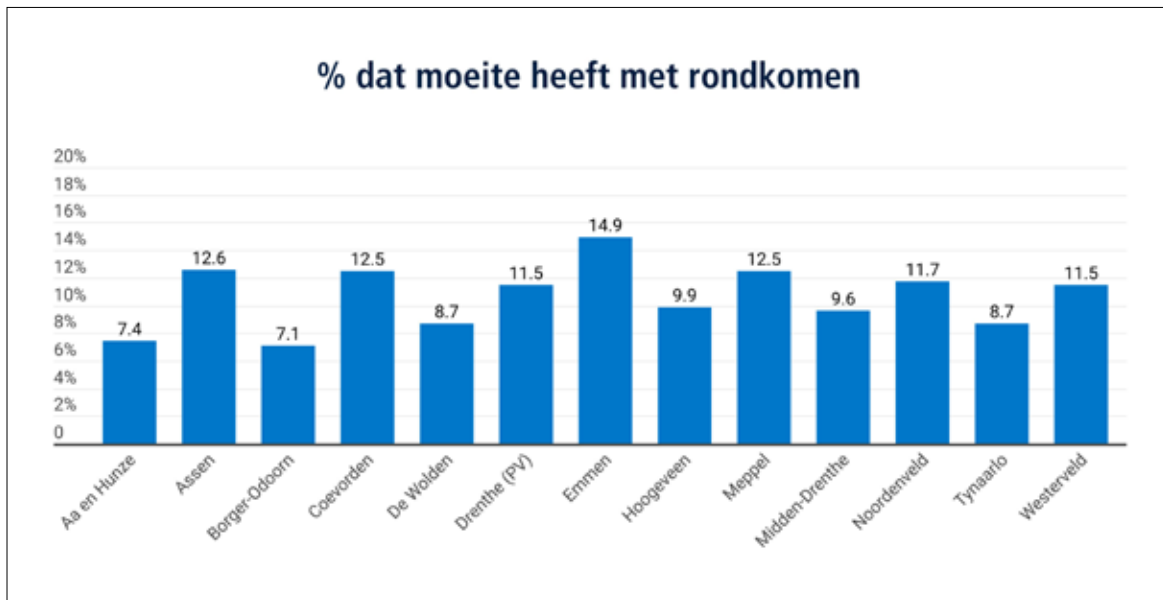
Om deze doelen te bereiken, staat in onze strategie het realiseren van doorbraken voorop. Die zijn nodig, want in de huidige samenleving zijn er verschillende ontwikkelingen die ervoor zorgen dat armoede blijft voortbestaan. Vaak komt dat door een vicieuze cirkel zoals generatiearmoede of een opeenstapeling van schulden. Algemeen bekend is dat de ernst van armoede blijft toenemen: inwoners die onder de armoedegrens leven hebben een steeds groter tekort aan geld en lopen ook op andere terreinen een grotere achterstand op. Om een blijvend positief verschil te maken voor onze inwoners is het belangrijk om de oorzaken bij de wortel aan te pakken. Dat vraagt om samenhangende aanpakken in plaats van afzonderlijke aanpakken en loketten gericht op elk deelprobleem van armoede. Meerdere onderzoeken laten zien dat hiervoor doorbraken nodig zijn in het werken met ervaringsdeskundigheid, het vroegtijdig signaleren en het preventief werken aan laagdrempelige toegang tot hulp (zoals minimaregelingen), het bieden van maatwerk en het samenbrengen van verschillende expertises en werelden zoals onderwijs en welzijn. Dit loopt als een rode draad door de inspanningen heen die gekoppeld zijn aan de doelstellingen. Daarbij leggen we ook de verbinding met andere agenda's zoals de Sociale Agenda van Nij Begun.

Waar staan we nu?

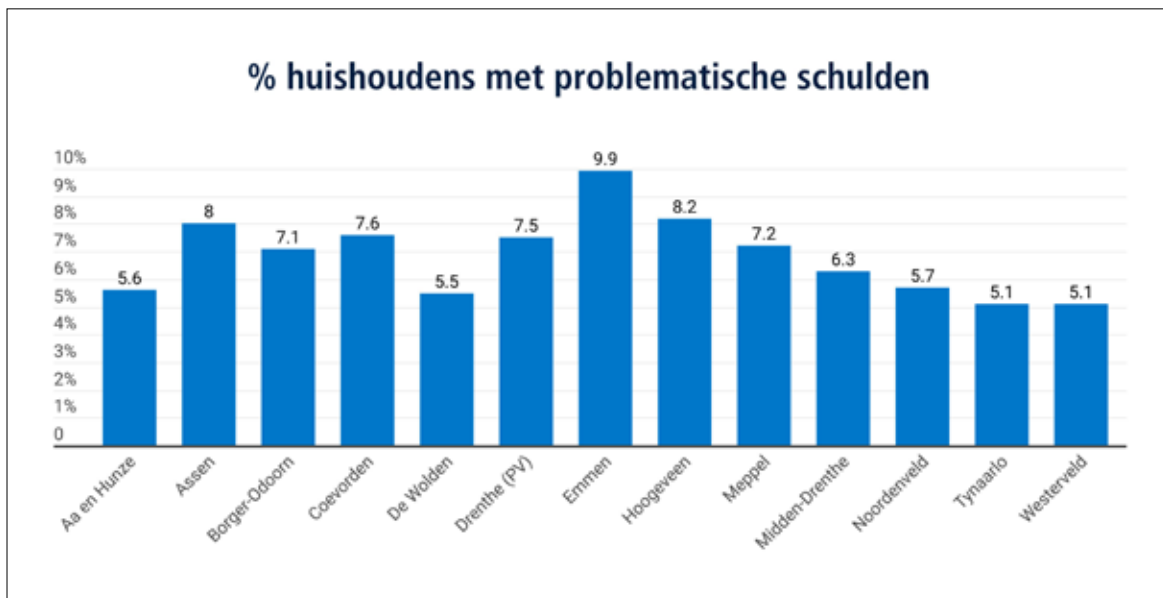

Verminderen van armoede

De financiële situatie van mensen in Drenthe toont een gemengd beeld. Bijna 14% van de inwoners ervaart moeite met rondkomen volgens recentste cijfers (zie grafiek % moeite met rondkomen). Het aandeel huishoudens met problematische schulden neemt in afgelopen jaren toe: bijna één op de tien huishoudens heeft hiermee te maken (zie grafiek % huishoudens met problematische schulden). Iets meer dan 11 duizend Drenten leven onder de armoedegrens, waarvan bijna 3 duizend dit vier jaar of langer doet (zie grafiek aandeel laag inkomen 4 jaar en langer). Dit is volgens de aangepaste armoededefinitie van het Centraal Bureau voor de Statistiek waardoor armoedestatistieken lager uitvallen dan voorheen. Tegelijkertijd stijgt het mediaan inkomen in Drenthe naar €36.200,- (zie grafiek mediaan besteedbaar inkomen van huishoudens). Deze stijging wordt toegeschreven aan de loonstijgingen in afgelopen jaren.

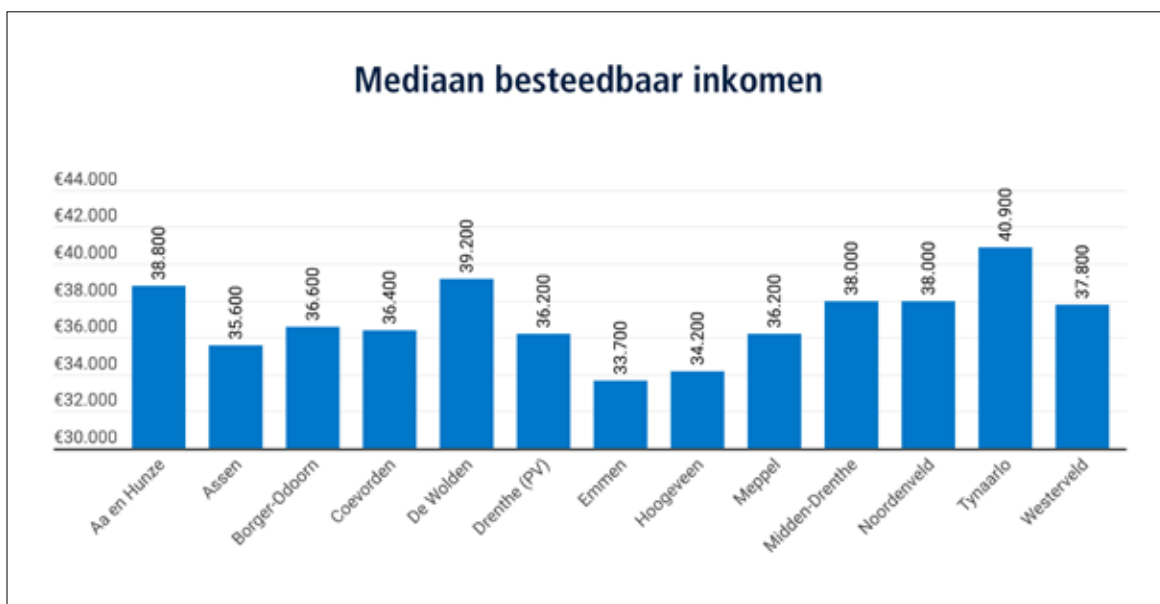

2024 | Bron: GGD Gezondheidsmonitor

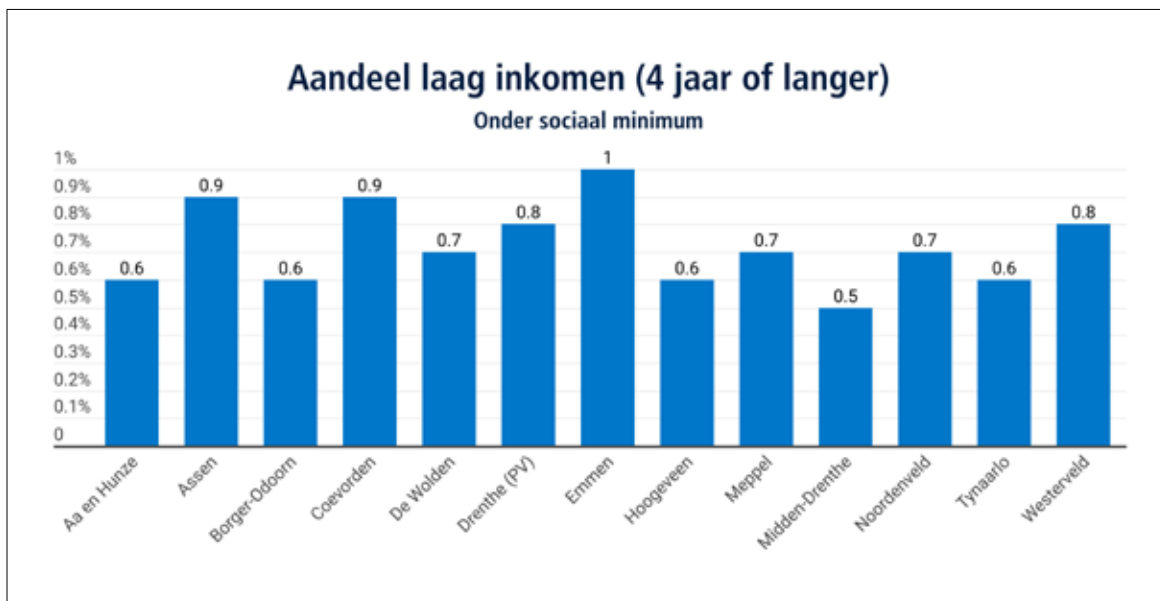

2024 | Bron: RMBW

Deze cijfers maken duidelijk dat bestaanszekerheid lastig is te vangen is één getal. De groep inwoners die moeite ervaart met rondkomen of daadwerkelijk onder de armoedegrens leeft, heeft het steeds moeilijker. Onderzoek laat zien dat de bestaansonzekerheid toeneemt: het inkomenstekort loopt in afgelopen jaren op waardoor mensen op een grotere achterstand raken. Dit valt deels te verklaren door de stijgende kosten van levensonderhoud zoals de boodschappen en vaste lasten als energie, zorgverzekering en de huur of hypotheek. Dit maakt dat bestaanszekerheid ook voor andere groepen onder druk staat, ook ligt het inkomen op papier boven de armoedegrens. Voorbeelden hiervan zijn zzp'ers en middeninkomens met onzeker werk. In 2024 adviseert de Commissie Sociaal Minimum de landelijke overheid om dit op te vangen door het sociaal minimum op te hogen. Dat is het bedrag dat minimaal nodig is om rond te komen en wordt gebruikt om de hoogte van uitkeringen zoals de AOW-, en bijstandsuitkering en toeslagen te bepalen.

2024 | Bron: RMBW

2024 | Bron: CBS

Verder zijn de verschillen tussen gemeenten relatief uitgesproken. Emmen valt op doordat de gemeente op meerdere indicatoren een ongunstige positie inneemt ten opzichte van andere Drentse gemeenten. Dit betreft onder meer langdurig laag inkomen, problematische schulden en moeite met rondkomen. Daartegenover staat Tynaarlo, dat op verschillende indicatoren juist relatief positief scoort, zoals mediaan besteedbaar inkomen en lagere percentages huishoudens met geregistreerde problematische schulden. Ook andere gemeenten laten een wisselend beeld zien, afhankelijk van de specifieke indicator. De patronen hangen sterk samen met de sociaal-economische structuur van gemeenten. Factoren als opleidingsniveau, arbeidsmarktpositie en inkomensverdeling spelen hierin een belangrijke rol. Ditzelfde patroon is te vinden in andere delen van Nederland. Het is daarbij van belang te benadrukken dat een relatief ongunstige positie betekent dat een gemeente relatief slechter scoort op een probleemindicator binnen Drenthe. Dit betekent niet automatisch dat de situatie in absolute zin problematisch is, maar wel dat er binnen de provincie sprake is van duidelijke verschillen.

De Sociale Agenda ondersteunt Drentse programma's die stevig inzetten op het aanpakken van de oorzaken van armoede zoals de Alliantie van Kracht ([Meer lezen over Alliantie van Kracht](#)) en de Kansen voor Kinderen-aanpak. Daarin wordt gewerkt aan het voorkomen van achterstanden onder kinderen die opgroeien in armoede voor een sterkere start met meer

bestaanszekerheid in de toekomst. Op verzoek van de gemeenten Assen en Midden-Drenthe ondersteunen wij bij de uitrol van de Kansen voor Kinderen-aanpak zodat meer gezinnen in Drenthe hier toegang tot hebben. [\(Meer lezen in het interview\)](#). Naast deze programma's zijn in Drenthe op lokaal niveau veel waardevolle en kansrijke projecten en aanpakken die een positief verschil maken voor inwoners in armoede. Op verzoek van de Drentse gemeenten ondersteunen wij de regionale coördinator bestaanszekerheid. Die coördinator zorgt het breder en sneller uitrollen van vernieuwende aanpakken op het gebied van armoedebestrijding. Hierdoor kunnen meer inwoners op meer plekken hier gebruik van maken.

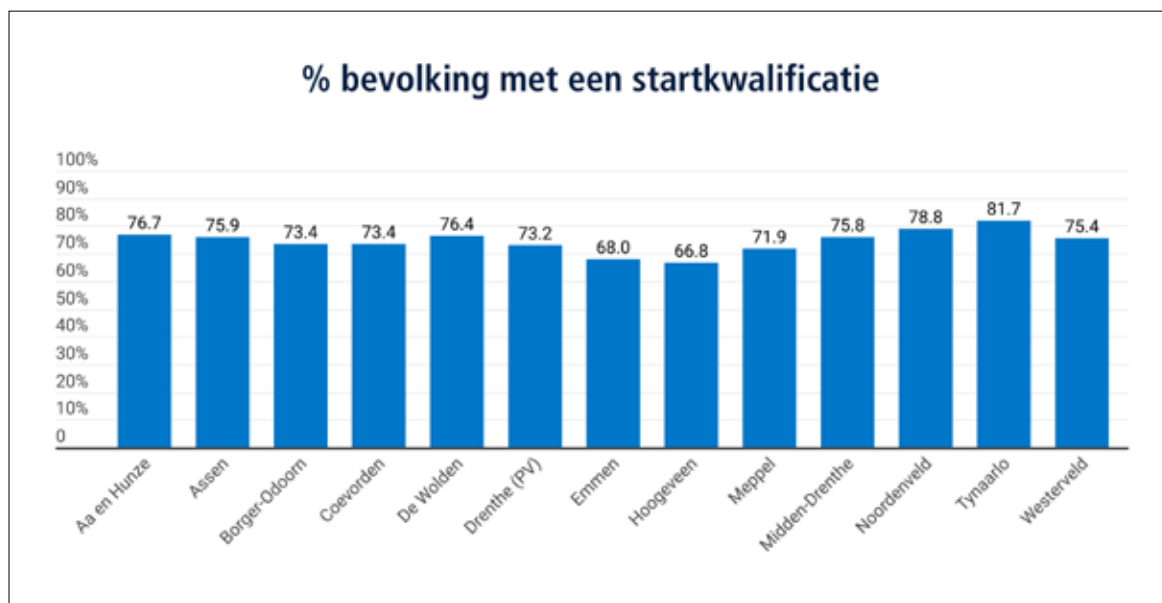
[Meer lezen over de coördinator bestaanszekerheid.](#)

Om inwoners in armoede te helpen ontstaan allerlei maatschappelijke initiatieven zoals de Sociale Voedseltuinen die in 2024 zijn ondersteund om op te schalen en uit breiden. Dit jaar is gedeputeerde Turenhout bij één de tuinen op werkbezoek geweest én is in Veenhuizen een nieuwe Sociale Voedseltuin geopend. [Meer lezen over de sociale voedseltuinen in het interview.](#) Met uitvoering van de PS-motie 'Voedselbanken in Drenthe' ondersteunt de provincie de vier Drentse voedselbankstichtingen met subsidie voor lokale publiekscampagnes. Deze campagnes moeten het taboe op armoede doorbreken en de stap naar de voedselbank en hulpinstanties makkelijker maken, zodat meer inwoners geholpen zijn. In Drenthe maken ongeveer 3 duizend inwoners gebruik van de voedselbank.

Kansengelijkheid

Om gelijke kansen te bieden en talent te ontwikkelen, is het belangrijk dat alle 130.000 Drentse jongeren (0 t/m 27 jaar) zich kunnen ontplooiën, zowel op school als daarbuiten. We bouwen aan een stevige basis voor kansengelijkheid, ongeacht afkomst. Het opleidingsniveau in Drenthe stijgt. Vergeleken met elders kent Drenthe een relatief hoog aandeel middelbaar opgeleiden. Dat past bij de regionale economie met veel banen in de zorg, landbouw en maakindustrie. Voor gelijke kansen is het hebben van een startkwalificatie belangrijk: dat betekent (minimaal) een diploma havo, vwo of mbo (niveau 2 of hoger). Het hebben van een startkwalificatie vergroot de kansen op het vinden van werk en om in algemene zin goed mee te komen in de samenleving.

2024 | Bron: RMBW

Niet voor iedereen is dit vanzelfsprekend, want in Drenthe heeft iets meer dan een kwart (26%) geen startkwalificatie (zie grafiek % met startkwalificatie). In afgelopen jaren neemt dit aantal af dankzij maatregelen om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan en het inzetten op volwassenenonderwijs. Toch is het belangrijk om hier stevig op in te blijven zetten. Elk jaar verlaten namelijk rond duizend Drentse leerlingen het onderwijs zonder een startkwalificatie door uiteenlopende persoonlijke

omstandigheden in de thuissituatie of een leerachterstand. Zij lopen een groter risico op een (grotere) achterstand, wat uiteindelijk negatief kan uitpakken voor hun kansen in de toekomst. Om dit te voorkomen ondersteunen wij programma's die hierop ingespeeld zijn. Zoals met de voortzetting van de programma's Plusklas en Schakeltraject Oriëntatie en Schakelen in 2025 die onderdeel uitmaken van de Voortijdig Schoolverlaten-aanpak van Noord- en Midden-Drenthe. Een ander voorbeeld is het programma 'Drents Netwerk van het Jonge Kind' om spelenderwijs te werken aan talentontwikkeling, vaardigheden en persoonlijke ontwikkelingen. Dat is in bijzonder belangrijk voor kinderen die lastiger meekomen in het regulier onderwijs door bijvoorbeeld dyslexie, autisme of een minder kansrijke thuissituatie.

Versterken van gelijke kansen vraagt om een samenhangende aanpak in de driehoek thuis-school-buurt. Overkoepelend doen we dit vanuit de Sociale Agenda door samen met gemeenten en het onderwijs te werken aan de Gelijke Kansen Agenda 2.0. In 2025 is geïnventariseerd wat de gezamenlijke behoeften en vervolgstappen zijn om die agenda door te ontwikkelen. Daarbij is gewerkt aan de komst van een coördinator die gaat helpen bij de uitvoering van de Gelijke Kansen Agenda 2.0. Begin 2026 gaat de coördinator van start.

In de tussentijd zetten wij actief in op de initiatieven die vandaag de dag al een positief verschil maken in gelijke kansen. In 2025 bouwt SportDrenthe aan het provinciaal programma Jong-Leren om elk kind een goede start te geven in de motorische ontwikkeling. In het programma Hulp en op om Scholen in gemeente Midden-Drenthe zijn de activiteiten gestart en zijn de procesbegeleider en gezingsbeleider geworven en actief (Meer lezen in het interview) en zie link voor meer informatie. Dankzij subsidie wordt als onderdeel van het programma Jong Hoogeveen op elke school in gemeente Hoogeveen een Plan per school opgesteld (Meer lezen over Plan per school in Hoogeveen). Elke school stelt samen met ouders, kinderen, leerkrachten en wijkpartners een eigen plan op. Dat kan gaan over het openen van een 'Huiskamer' in de school waar ouders laagdrempelig terecht kunnen met vragen of zorgen. Of over extra aandacht voor taalvaardigheid bij jonge kinderen, omdat ouders zich zorgen maken over de woordenschat van hun kind. Soms gaat het om het organiseren van beweegmomenten na schooltijd of het versterken van sociaal-emotionele vaardigheden, zoals omgaan met teleurstellingen.

■ Meer lezen in het interview
Hulp op en om Scholen

Basisvaardigheden

In onze samenleving is taalvaardigheid een sleutel tot kansen. Het vermogen om te lezen, schrijven, rekenen en omgaan met digitale technologieën is belangrijk om goed mee te komen op school, op de werkvloer en in het alledaags sociaal contact. Toch zijn er in Nederland naar schatting 2,5 miljoen mensen die moeite hebben met deze basisvaardigheden. Naar schatting heeft 21% van de volwassenen in Drenthe moeite met deze basisvaardigheden. Dit beperkt niet alleen de persoonlijke ontwikkeling van individuen, maar heeft alledaagse gevolgen zoals minder kans op een baan met voldoende inkomen, groter risico op onveilige situaties op de werkvloer, het mijden van zorg en niet goed meekomen met sociale activiteiten.

Met een jaarlijkse subsidie ondersteunen we het netwerk Bondgenootschap voor een geletterd Drenthe dat zit middels kennisdeling en inspirerende bijeenkomsten inzet om de basisvaardigheden in Drenthe te versterken. Om hier écht het verschil in te maken is er meer nodig. Het leeraanbod voor basisvaardigheden is divers en versnipperd. Hier willen zowel het Bondgenootschap voor een geletterd Drenthe als de coalitie Veerkrachtig Samenleven verandering in brengen. Daarom slaan zij de handen ineen om het programma 'Versterken basisvaardigheden in Drenthe' te ontwikkelen en uit te voeren. Hierin gaat een programmamanager, na een korte verkenning, zorgen voor het versterken, uitbreiden en door ontwikkelen van een Drenthe brede aanpak om meerjarig en structureel het verschil te maken voor de ruim 45.000 Drentse inwoners die moeite hebben met basisvaardigheden. De voorbereidingen zijn getroffen en in 2026 wordt de programmamanager geworven.

Hoe gaan we verder?

Om de bestaanszekerheid voor onze inwoners te versterken, moeten we de komende jaren blijven inzetten op doorbraken. In 2025 zijn we verdergegaan met de lijn die in 2024 is ingezet: het intensiveren en versnellen van waardevolle bewegingen en programma's die een blijvend positief verschil gaan maken. Via de vernieuwde Gelijke Kansen Agenda 2.0 zetten we in op een samenhangende aanpak op de driehoek thuis-school-buurt. Die agenda bestaat uit de breed en gedeelde ambitie van het onderwijsveld, Drentse gemeenten en de provincie om regionaal samen te werken aan gelijke kansen voor elk kind. Daarbij zien wij een logische koppeling met programma's die wij ondersteunen zoals Jong Hoogeveen, de Talentenjagers-aanpak, Hulp op en om Scholen, de Plusklas, het [Schakeltraject Oriëntatie en schakelen](#) en het Drents Netwerk voor het Jonge Kind. Tegelijkertijd zien we op een aantal thema's en onderdelen dat doorontwikkeling nodig blijft. In 2026 zetten wij daarbij in op de thema's nieuwkomersonderwijs en het voorkomen van voortijdig schoolverlaten (doorstroomklas). De komst van de gelijke kansen-coördinator moet in 2026 de uitvoering van de Gelijke Kansen Agenda 2.0 doen starten en versnellen.

Voor het verminderen van armoede zien we een belangrijke ontwikkelbeweging in het verbinden van de VDG-portefeuille Participatie, schuldhulp en integratie met bestaande programma's en effectief bewezen interventies. Binnen deze portefeuille hebben de Drentse gemeenten de wens om op inhoud te verstevigen met het accent op kennisdeling, het versnellen van goede aanpakken elders ('kortcyclisch leren') en het slimmer benutten van elkaars kennis en kunde. In 2026 zetten wij de lijn voort met de verbinding tussen de regionale coördinator bestaanszekerheid met de Alliantie van Kracht (projectleiders effectieve interventies en ervaringsdeskundigheid) en het programma Kansen voor Kinderen dat vanuit de Sociale Agenda van Nij Begun is geïntroduceerd in Noord-Drenthe. Na een uitrol in gemeenten Assen en Midden-Drenthe verkennen wij hoe deze aanpak breder is uit te rollen in onze provincie.

De provincie is verder van plan om subsidie te verstrekken om in Drenthe te starten met het project Kamers met Aandacht. Dit project richt zich op kleinschalige, gemengde woonvormen voor jongeren van 18 tot 23 jaar die in een kwetsbare positie zitten, bijvoorbeeld door een jeugdzorgachtergrond of doordat ze dak- of thuisloos zijn. In een Kamer met Aandacht komen betaalbaar wonen, informele steun en ambulante begeleiding samen. Zo krijgen jongeren de mogelijkheid om hun zelfredzaamheid en netwerk op een natuurlijke manier te versterken. Dit helpt hen de stap naar volledige zelfstandigheid te zetten en geeft een stevigere start in hun volwassen leven. Acht Drentse gemeenten zijn inmiddels bereid om mee te doen met het project. De subsidieverlening en start van Kamers met Aandacht worden begin 2026 verwacht.

Vanuit de Sociale Agenda zien wij de uitdaging om te blijven werken aan voldoende en structurele bestaanszekerheid. Dat begint met de randvoorwaarde van voldoende inkomen om van te leven: daarin blijven we afhankelijk van het Rijk en de landelijke inkomenspolitiek. In samenwerking met de VDG-portefeuille Participatie, schulden en integratie verkennen we hoe een lobby op dit punt op vorm en inhoud is te geven. Inhoudelijk zien we de toename van problematische schulden als een zorgwekkende ontwikkeling dat (op termijn) bijdraagt aan meer bestaansonzekerheid. In 2026 verkennen wij samen met de Gemeentelijke Kredietbank, Drentse gemeenten en andere partners een programmatische aanpak om deze ontwikkeling op te vangen. Zodat inwoners met problematische schulden eerder en beter geholpen zijn, het liefst voordat schulden ontstaan of (verder) opstapelen.

GEZONDHEID

Preventie en toegankelijke zorg voor iedereen

Wat willen we bereiken?

Gezondheid is belangrijk. Het helpt mensen om een goed leven te leiden, zelf en met elkaar. Gezondheid is niet alleen essentieel voor het individu, maar ook voor de gemeenschap als geheel. Het draagt bij aan een hogere levenskwaliteit en het welzijn van alle betrokkenen. Wanneer de gezondheid wankelt, wil iedereen rekenen op kwalitatief goede, toegankelijke en betaalbare zorg.

Deze zorg staat echter landelijk en regionaal nog steeds onder grote druk als gevolg van vergrijzing, een toenemende zorgbehoefte en een tekort aan zorgpersoneel. Het gevolg is niet alleen een grotere belasting van zorgprofessionals, maar ook langere wachttijden, overbelasting van zorginstellingen en onzekerheid over de houdbaarheid van het zorgsysteem.

In 2025 wordt duidelijk dat de samenleving steeds meer inzet op ondersteuning in de eigen leefomgeving. Lokale netwerken, buurtinitiatieven en integrale samenwerking tussen zorg, welzijn en gemeenten spelen een grotere rol, waardoor mensen dichterbij huis passende hulp kunnen krijgen. Hier worden stappen in gezet, maar de echte transformatie die nodig is moet nog komen.

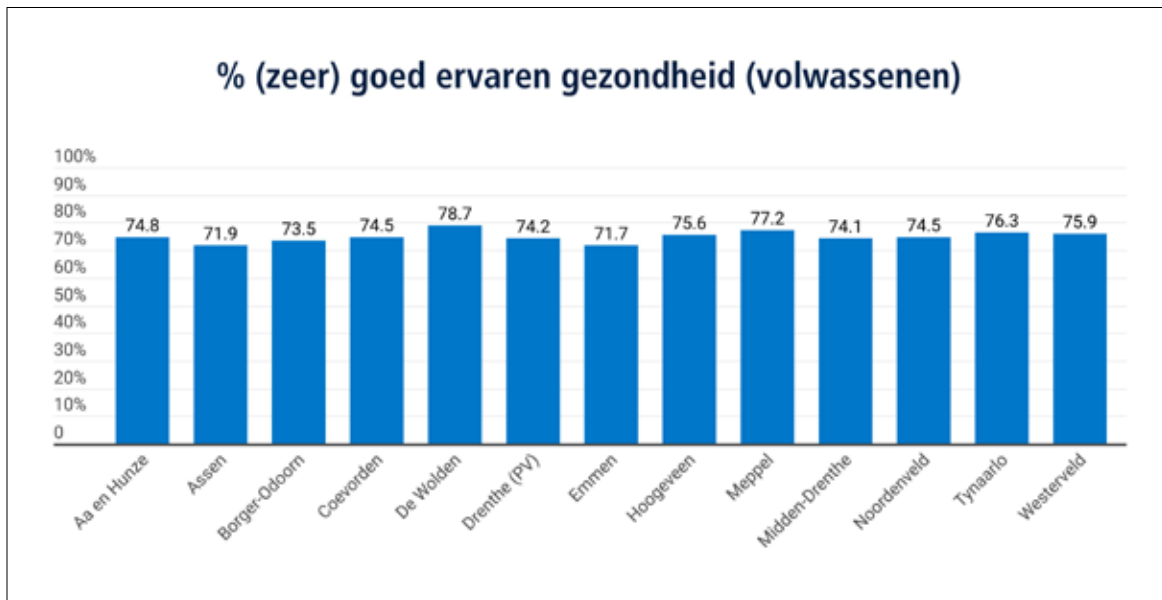
Doelstellingen

Vanuit de Sociale Agenda 2024-2029 zetten wij ons in om hier verandering in te realiseren, met de volgende doelstellingen:

- 7. Inwoners leven langer in goede gezondheid en hebben toegang tot betaalbare zorg**
- 8. Alle inwoners van Drenthe hebben gelijke kansen op passende zorg**
- 9. In 2027, bij de uitkomst van de volgende gezondheidsmonitor, is het percentage Drentse jongeren dat zich gezond voelt substantieel gestegen**

Waar staan we nu?

De inwoners van Drenthe zijn over het algemeen tevreden over hun gezondheid. Na een daling in het percentage inwoners die hun eigen gezondheid als (zeer) goed ervaren tijdens de coronapandemie, zien we nu weer een stijging. Volgens de meest recente cijfers (2024) beoordeelt 74,2% van de volwassen Drenten als (zeer) goed. Dit is gelijk aan het landelijk gemiddelde, maar nog altijd lager dan voor de coronapandemie (79,3%). In de meeste gemeenten schommelt dit cijfer rond het Drents gemiddelde, met uitschieters in Assen (71,9%) en De Wolden (78,7%) (zie grafiek % (zeer) goed ervaren gezondheid volwassenen). Als we verder zouden inzoomen, dan zullen we zien dat op wijk- of buurtniveau de cijfers verder uiteenlopen. Helaas zijn deze cijfers maar zeer beperkt beschikbaar. Toch vinden we het vanuit de Sociale Agenda erg belangrijk om onze inzet te richten op de specifieke doelgroepen met meer gezondheidsachterstanden.

2024 | Bron: RMBW

In de maatschappij zien we het besef toenemen dat gezondheid breder is dan zorg alleen. Welzijn, sociale verbondenheid en eigen regie zijn cruciale factoren in een vergrijzende samenleving. Door samenredzaamheid en maatschappelijke

ondersteuning te versterken, kan de druk op het zorgsysteem worden verlicht en blijft de kwaliteit van leven voor iedereen beter gewaarborgd.

Om de zorg in Drenthe toegankelijk, goed en betaalbaar te houden, hebben zorg- en welzijnsorganisaties, gemeenten, provincie, zorgverzekeraars en inwoners de handen ineengeslagen. In de netwerkorganisatie Gezonde Marke wordt samengewerkt aan het realiseren van de Drentse droom: “In 2024 hebben kwetsbare groepen 10 gezonde levensjaren erbij gekregen. Welzijn en welbevinden is voor iedereen versterkt. Alle inwoners van Drenthe hebben gelijke kansen op passende zorg.” Als provincie zijn we nauw betrokken bij de Gezonde Marke en zorgen we dat onze inzet aansluit bij de beweging van de Gezonde Marke. Dit gaat verder dan onze inzet op het thema gezondheid, maar raakt ook aan alle andere thema’s van de Sociale Agenda. Juist op de verbinding tussen verschillende beleidsterreinen kunnen we een waardevolle bijdrage leveren.

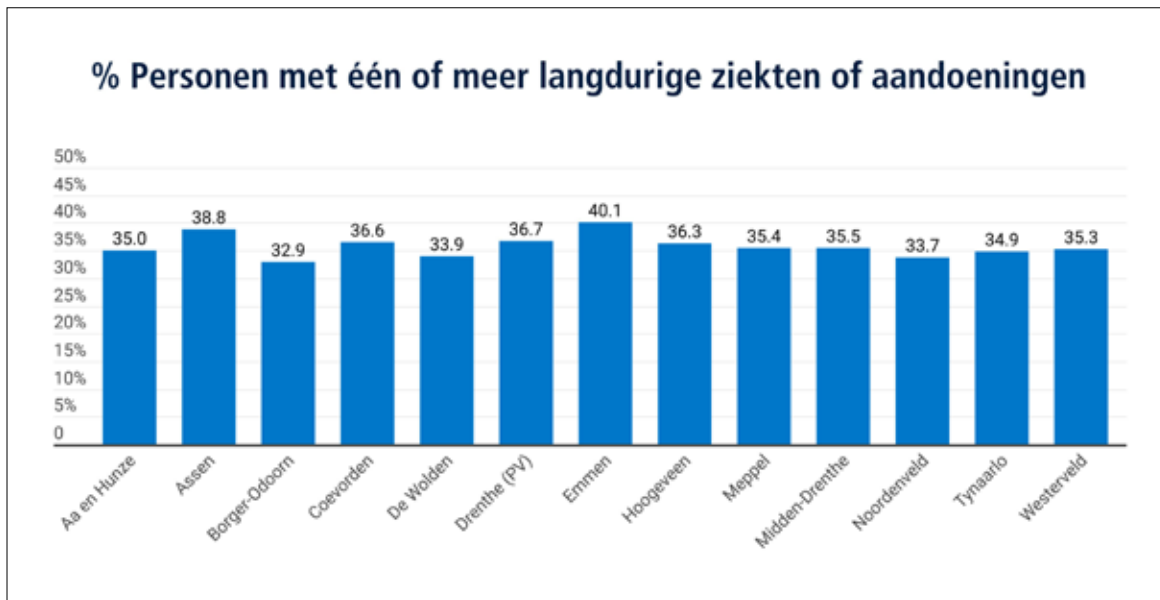
[Meer lezen over de Gezonde Marke.](#)

Een belangrijke beweging waarmee dit in de praktijk wordt gebracht, is het ontstaan van zorgzame gemeenschappen. In Drenthe zijn al verschillende ontwikkelingen die stappen zetten binnen deze ambitie. Het doel is om aan het einde van 2026 25 zorgzame gemeenschappen te hebben, twee in iedere gemeente. Een jaar nadat de gemeenten hebben ingestemd met de beweging zorgzame gemeenschappen is er opdracht gegeven voor een evaluatie. De resultaten hiervan worden in Q1 van 2026 gepresenteerd aan de VDG portefeuille Gezondheid en Welzijn. Daarnaast zal de wet Domein-Overstijgende Samenwerking (DOS) worden geïmplementeerd. Na een succesvolle Drentse lobby is deze op 11 februari 2025 aangekomen in de tweede kamer en op 22 april 2025 in de eerste kamer. Met de ingang van deze wet komt er meer ruimte voor zorgkantoren om te investeren in preventie. Door de toevoeging van het amendement Bushoff wordt de kwaliteit van leven ook als voorwaarde meegenomen, in plaats van dat investeringen alleen financieel moeten renderen. De provincie ondersteunt de uitrol van zorgzame gemeenschappen in de vorm van een adviseur. [\(Meer lezen in het interview\)](#)

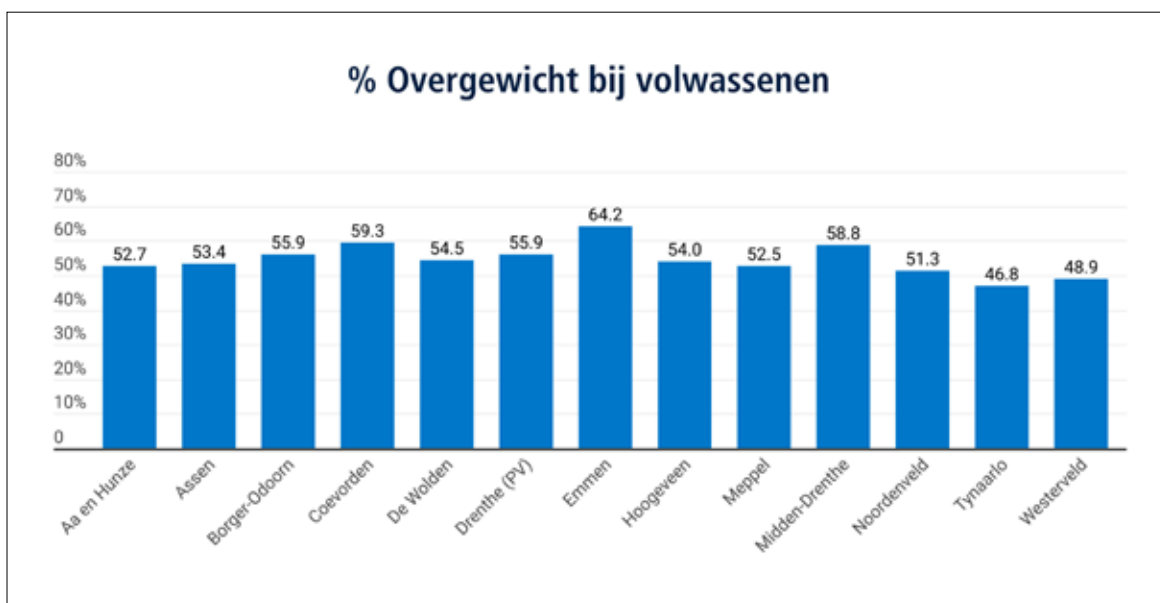

De brede blik op gezondheid is ook terug te zien in het nieuwe Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA), welke in september 2025 is ondertekend door gemeenten. Het AZWA is de opvolging van het eerdere Integraal Zorgakkoord (IZA). Het grote verschil is dat het AZWA erkent dat veel zorgvragen door sociaal werk, preventie en maatschappelijke ondersteuning voorkomen kunnen worden en dat de gemeenten (met name het sociaal domein) hier een cruciale rol in hebben. Door deze structureel grotere rol voor gemeenten en het bewogen proces om tot het AZWA te komen is goede afstemming tussen gemeenten, provincie en het Rijk erg belangrijk. Hiervoor ondersteunen we jaarlijks de Drentse regiocoördinator Gezond Leven.

Op het vlak van preventie is er nog wel winst te behalen bij de Drenten. In Drenthe hebben gemiddeld meer volwassenen overgewicht dan in de rest van Nederland (55,9% vs. 50,0%), hebben meer mensen langdurige ziekten of aandoeningen (36,7% vs. 34,5%) en wordt er minder bewogen (46,1% van de Drenten voldoet aan de beweegrichtlijn vs. 48,9% gemiddeld in het land). (zie grafieken % overgewicht, % langdurige ziekten of aandoeningen en % voldoet aan de beweegrichtlijn). Dit beeld past bij een rurale provincie waar voorzieningen verspreid zijn en waar vergrijzing en sociaal-economische factoren de leefstijl en gezondheid beïnvloeden. Wanneer we verder inzoomen op de gemeenten dan laat de regio Emmen vaker een ongunstig beeld zien op deze indicatoren, terwijl Tynaarlo op de indicatoren gunstiger scoort. Deze verschillen in gezondheidsuitkomsten lijken sterk samen te hangen met de patronen die we zien bij het thema bestaanszekerheid. Gemeenten waar inwoners gemiddeld vaker te maken hebben met financiële onzekerheid en lage inkomens, laten ook vaker minder gunstige gezondheidsuitkomsten zien. Dit vraagt een integrale aanpak waarbij de zowel gezondheid, preventie en sociaal-economische aspecten worden meegenomen.

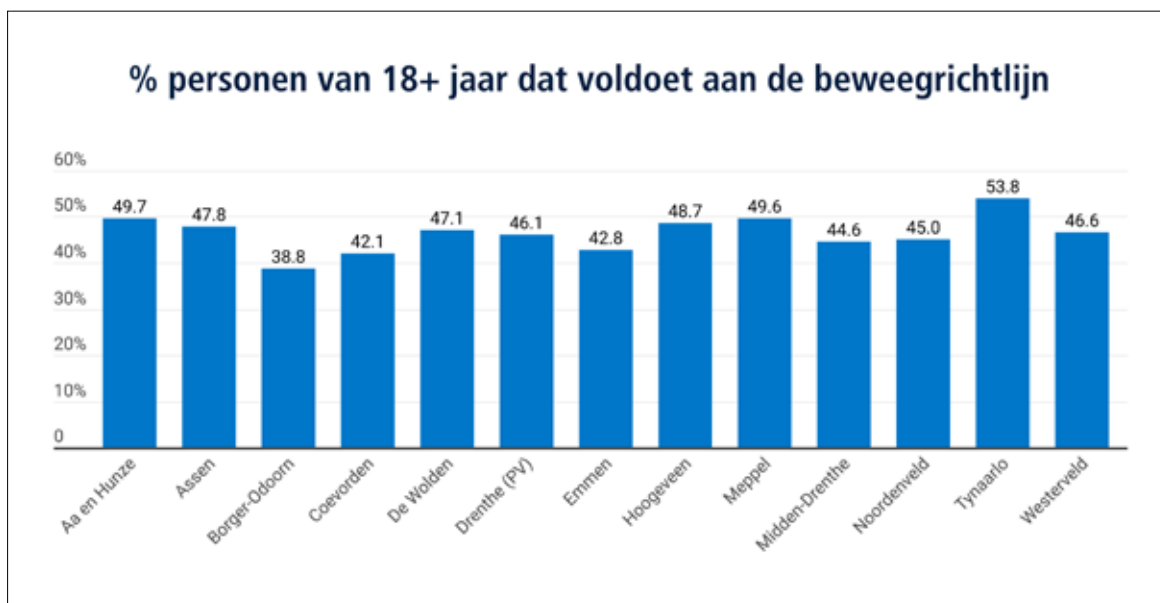

2024 | Bron: RMBW

2024 | Bron: RMBW

Een mooi voorbeeld hiervan is de subsidie die vanuit de Sociale Agenda is verstrekt voor de uitrol van een basisaanbod van (erkende) Kansrijke Start interventies in elke Drentse gemeente. Het landelijke actieprogramma Kansrijke Start kent drie actielijnen met bijbehorende (erkende) interventies: voor de zwangerschap, tijdens de zwangerschap en na de zwangerschap/geboorte. Het aanbod aan deze (erkende) interventies verschilt op dit moment per gemeente in Drenthe. Momenteel maakt het dus letterlijk uit waar je wieg staat. Om in iedere gemeente een uniform basisaanbod te kunnen bieden gaat de GGD Drenthe inzetten op scholing en training van professionals die desbetreffende interventies in het basisaanbod gaan uitvoeren. Gelijktijdig wil men monitoren wat het effect is van een basisaanbod Kansrijke Start. Hiermee maakt het straks niet meer uit in welke gemeente je woont, maar heeft iedereen gelijke kansen op ondersteuning. Daarnaast zijn worden de Kansrijke Start interventies voornamelijk ingezet bij de kwetsbaardere inwoners. [\(Meer lezen in het interview\)](#)

2024 | Bron: GGD Gezondheidsmonitor

Eén van de interventies die onder Kansrijke Start valt is de Gezonde School aanpak. Hierbij draait alles om het bevorderen van fysieke, mentale en sociale gezondheid van leerlingen. Met een subsidie uit de Regiodeal Zuid- en Oost Drenthe kan deze aanpak uitgerold worden over alle scholen (PO, VO en MBO) in de Drentse gemeenten Borger-Odoorn, Coevorden, Emmen en Hoogeveen. Met behulp van de subsidie kan dit verder uitgebreid worden naar de rest van Drenthe. Dit levert een belangrijke bijdrage aan het leggen van een goede basis voor de (mentale) gezondheid van kinderen en jongeren [\(lees meer\)](#).

Daarnaast is in november is het Transformatieplan Mentale Gezondheid in Drenthe officieel goedgekeurd. Daarmee heeft zorgverzekeraar Zilveren Kruis € 28,2 miljoen beschikbaar gesteld voor de uitvoering die de komende twee jaar gaat plaatsvinden. Een enorme mijlpaal door Drenthe! Hierin worden ook succesvol bewezen aanpakken, zoals STORM, verder uitgebreid onder de Drentse jongeren.

Niet alleen de Drentse jongeren, maar ook de volwassenen worstelen steeds meer met hun mentale gezondheid. En dit terwijl de wachtlijsten van de specialistische GGZ zorg oplopen. Om deze zorg voor iedereen beschikbaar te houden is er een andere aanpak nodig. Daarom hebben we de pilot wandelcoaches in Assen ondersteund. Wandelcoaches zijn professionals uit de zorgsector die, al lopend in de natuur, mensen helpen om veerkracht op te bouwen en weer in balans te komen. De pilot onderzoekt of – bij bewezen effect – de aanpak structureel opgenomen kan worden in het zorg- of welzijnsaanbod. De resultaten worden in de loop van 2026 verwacht.

Eén van de oorzaken van de mentale kwetsbaarheid van de Drentse volwassenen kan zijn dat er steeds vaker mantelzorg wordt verleend. Mantelzorg wordt voornamelijk verleend door 50- tot 75-jarigen, met name aan thuiswonende ouderen van 85 jaar en ouder. De komende jaren neemt het aantal 85-plussers in Drenthe sterk toe, terwijl de groep potentiële mantelzorgers juist afneemt. Dit zorgt voor een verschuivende verhouding tussen beide groepen. De belangrijkste aanleiding voor ontvangen van mantelzorg is het hebben van dementie. Om de inwoners van Drenthe bewust te maken van de impact van dementie op de samenleving heeft de Provincie Drenthe samen met alle Drentse gemeenten, Zilveren Kruis, Netwerk Dementie Drenthe en Alzheimer Nederland in 2022 het convenant dementievriendelijk Drenthe 2023 – 2026 ondertekend. Eén van de initiatieven die we uitvoeren in het kader van het convenant is dat we casemanagers dementie ondersteunen. Om het taboe rondom dementie verder te doorbreken hebben de Staten de motie On Tour, taboedoorbrekend Drenthe Dementie Vriendelijk aangenomen. Om invulling te geven aan deze motie wordt in samenwerking met de Peergroup en Netwerk Dementie Drenthe gewerkt aan een voorstelling rondom het thema dementie. In 2026 zal dit verder uitgewerkt worden.

Eén van de uitgangspunten van de Sociale Agenda is dat de initiatieven die we ondersteunen impact hebben op het leven van de Drentse inwoners. Dit doen we niet alleen vóór de inwoners, maar ook mét de inwoners. Zorgbelang Drenthe is hierin een belangrijke samenwerkingspartner. Om de dialoog tussen professionals en inwoners in Drenthe de komende jaren te faciliteren en versterken steunen we De Drentse Dialoog. Hierin wordt een gesprek met de Drentse samenleving gevoerd aan de hand van de burgerberaadprincipes: samen met inwoners besluiten over de toekomst van zorg, welzijn en ondersteuning in Drenthe. De voorbereidingen zijn in volle gang en de opbrengst wordt in 2026 verwacht. De Drentse Dialoog is geborgd in de werkgroep Inwonersbetrokkenheid en Gelijkwaardig Samenwerken van de Gezonde Marke.

Eén van de uitgangspunten van de Sociale Agenda is dat de initiatieven die we ondersteunen impact hebben op het leven van de Drentse inwoners. Dit doen we niet alleen vóór de inwoners, maar ook mét de inwoners. Zorgbelang Drenthe is hierin een belangrijke samenwerkingspartner. Om de dialoog tussen professionals en inwoners in Drenthe de komende jaren te faciliteren en versterken steunen we De Drentse Dialoog. Hierin wordt een gesprek met de Drentse samenleving gevoerd aan de hand van de burgerberaadprincipes: samen met inwoners besluiten over de toekomst van zorg, welzijn en ondersteuning in Drenthe. De voorbereidingen zijn in volle gang en de opbrengst wordt in 2026 verwacht. De Drentse Dialoog is geborgd in de werkgroep Inwonersbetrokkenheid en Gelijkwaardig Samenwerken van de Gezonde Marke.

Hoe gaan we verder?

We blijven aansluiten bij het netwerk Gezonde Marke en haar coalities en werkgroepen. Daarbinnen werken gemeenten en zorg- en welzijnsorganisaties aan de verbeteringen en transformaties die nodig zijn. De provincie ondersteunt de beweging van de Gezonde Marke, verbindt en kan waar nodig een 'plus' zetten op de activiteiten uit de werkagenda 2025 en verder.

Zo verwachten we in 2026 de Drentse mantelzorgers te ondersteunen om verder te bewegen naar een mantelzorgvriendelijke provincie en met als uiteindelijke doel om mantelzorg toekomstbestendig te kunnen houden.

Verder zien we een grote opgave in de huisartsenzorg, vooral in zuidoost Drenthe. Er zijn te weinig huisartsen en het vinden van geschikte huisvesting vormt een extra obstakel. Berekeningen laten zien dat de tekorten in de komende jaren verder zullen toenemen. Enkele praktijken nemen nu zelfs al geen nieuwe patiënten aan. Om deze zorgwekkende trend te keren zijn we samen met de gemeenten, zorgverzekeraar en Dokter Drenthe aan het zoeken naar passende oplossingen. De ambitie is om een integrale aanpak te ontwikkelen waarbij zowel de lange als korte termijn problemen structureel aanpakt worden. Dit vraagt mogelijk om onconventionele inspanningen waarbij er buiten de gebaande paden wordt gekeken naar mogelijkheden. Eén van de inspanningen is het opzetten van een lobby om meer huisartsen uit de regio op te leiden, omdat onderzoek laat zien dat zij vaker terugkeren naar de regio om te werken. Zo zetten we ons in om de huisartsenzorg nu en in de toekomst voor iedere Drent toegankelijk te houden.

Daarnaast verkennen we wat we vanuit de Sociale Agenda kunnen bijdragen aan Drentse woonzorginitiatieven in samenwerking met het programma Wonen. Door passende woonzorgvormen kan zwaardere, duurdere zorg op lange termijn voorkomen worden en biedt het meer zelfstandigheid en levenskwaliteit aan mensen in kwetsbare situaties die hier gebruik van kunnen maken.

Het toekomstbestendig houden van de zorg loont veel als we starten met preventie bij jeugd of jongeren. Daarom verkennen we waar we een 'plus' kunnen zetten op bestaande of nieuwe initiatieven die de (mentale) gezondheid van onze jeugd, zoals de Drentse Gezonde School-aanpak, initiatieven uit Nij Begun of het transformatieplan mentale gezondheid. Rndom mentale gezondheid voor jeugd wordt er nadrukkelijk samenwerking gezocht tussen de Drentse Gezonde School-aanpak en de aspecten uit het Transformatieplan Mentale Gezondheid die jeugd betreffen.

Daarnaast wordt vanuit de Gezonde Marke de beweging 'werken aan gezondheid via bestaanszekerheid' opgestart. Door middel van actieonderzoek gaan we op één of meerdere plekken in Drenthe aan de slag met het signaleren en bieden van nieuwe vormen van passende (tijdelijke) ondersteuning voor mensen in complexe kwetsbare situaties. We richten ons in eerste instantie op inwoners/gezinnen in Drenthe die te maken hebben met een combinatie van bestaans(on)zekerheid en medische en/of mentale problematiek.

Een andere beweging die we zien is dat er steeds meer ingezet wordt op preventie door de leefomgeving op een gezonde manier in te richten. In Drenthe gaat het programma 'Hét Scandinavië van Nederland' van start met een kick-off begin 2026 vanuit de Regiodeal Zuid- en Oost-Drenthe. Ook bij de EO Wijersprijsvraag van 2025 staat gezondheid centraal door ontwerpers uit te dagen om ruimtelijke ingrepen te bedenken die bijdragen aan een gezonde levensstijl, zoals bevordering van beweging en gericht op mentale gezondheid. De Drents Overijsselse ontginningen is één van de drie geselecteerde regio's waarop ontwerpers nu kunnen ontwerpen. In de zomer van 2026 wordt de winnaar bekend en gaan we kijken wat we daarvan kunnen leren voor de rest van Drenthe.

Al met al staat Drenthe voor een grote transformatieopgave om de beweging van zorg naar gezondheid te maken. Hieraan werken we samen met de Gezonde Marke aan de hand van het Regioplan en de bijbehorende werkagenda. Op onderdelen hebben we echter ook het Rijk nodig om de opgave op effectieve wijze te stimuleren, formuleren en realiseren. Daarom willen we vanuit de werkgroep Lobby van de Gezonde Marke in 2026 ons netwerk met het Rijk verder verwerken en lobbyactiviteiten inzetten wanneer er meer nodig is dan de reguliere beleidsinstrumenten.

INCLUSIE EN DIVERSITEIT

Niemand is gelijk, maar iedereen is gelijkwaardig

Wat willen we bereiken?

Iedereen doet mee en iedereen doet ertoe, dat is het uitgangspunt van de provincie Drenthe. Helaas is dit niet voor alle Drenten de alledaagse werkelijkheid. Mensen worden nog steeds om verschillende redenen uitgesloten van volwaardige deelname aan de samenleving of ervaren soms sociale onveiligheid. Bijvoorbeeld omdat zij gediscrimineerd worden vanwege een handicap, leeftijd, huidskleur, genderidentiteit of seksuele geaardheid. Maar ook door andere vormen van sociale uitsluiting, zoals armoede of laaggeletterdheid.

Doelstellingen

Vanuit de Sociale Agenda 2024-2029 zetten wij ons in om hier verandering in te realiseren met de volgende doelstelling:

Versterken van een inclusieve samenleving

De provincie streeft naar een samenleving waarin iedereen welkom is, iedereen mee kan doen en iedereen erbij hoort. Met respect voor elkaar. Niet iedereen is gelijk, maar wel gelijkwaardig. Hierbij richten we ons nadrukkelijk op de volgende drie thema's:

- 10. Inclusie & toegankelijkheid** – bijdragen aan een toegankelijke omgeving voor inwoners met een lichamelijke of verstandelijke beperking, in lijn met het VN-verdrag Handicap
- 11. Regenboog** – bevorderen van sociale acceptatie, veiligheid en zichtbaarheid van de LHBTIQA+ inwoners in Drenthe
- 12. Nieuwkomers** – ondersteunen van initiatieven die integratie, participatie en kansen vergroten voor nieuwkomers in Drenthe.

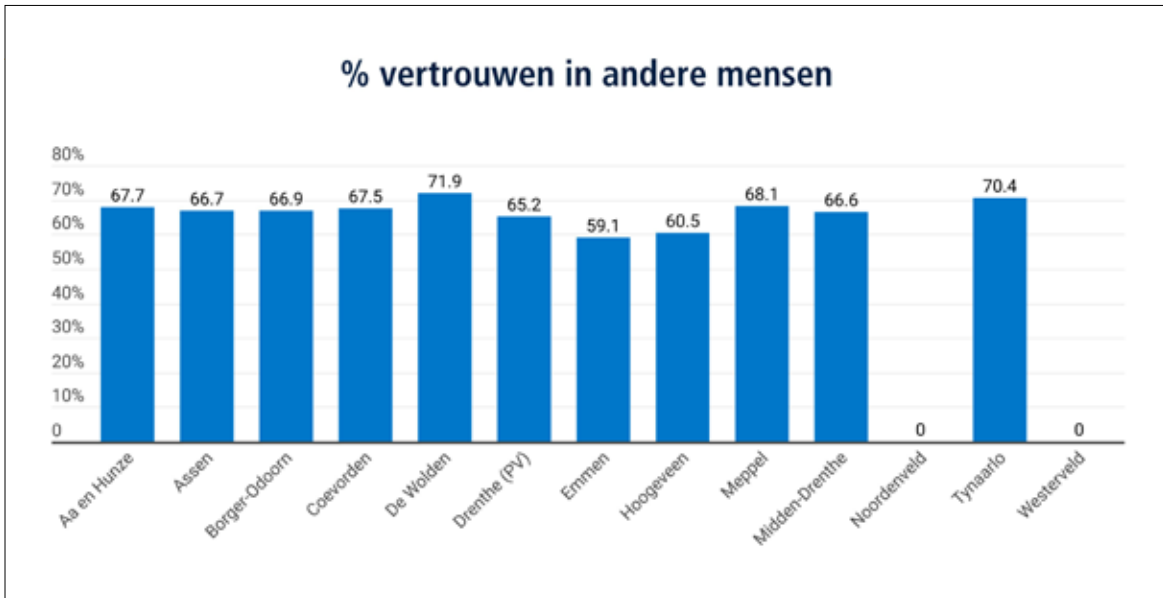
Waar staan we nu?

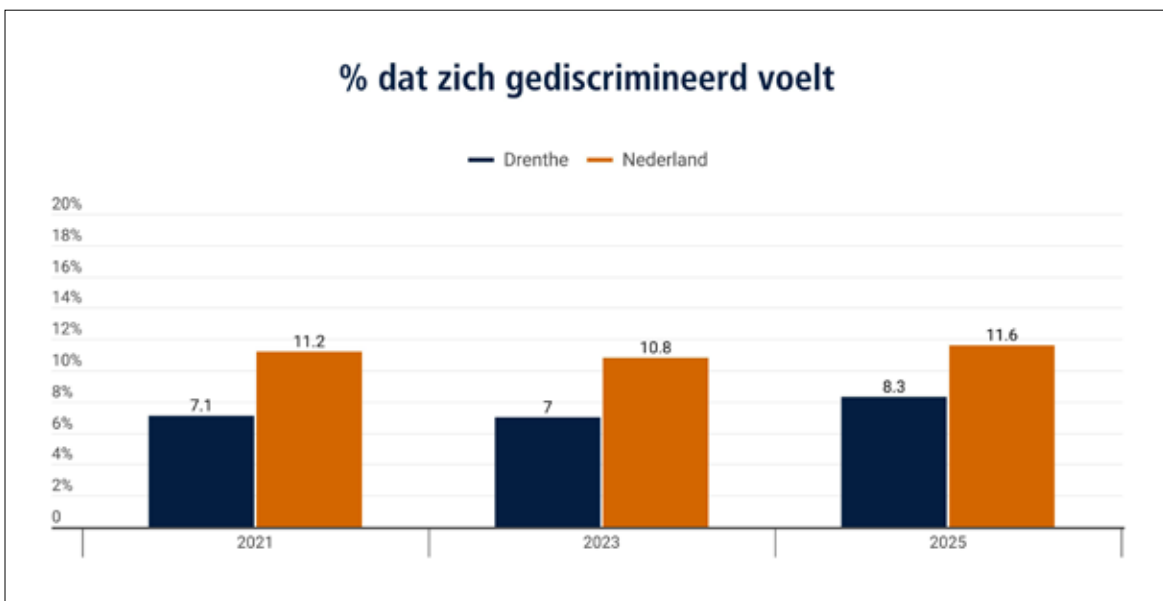
Een inclusieve samenleving is nog niet vanzelfsprekend. Als we naar de cijfers kijken dan zien we dat het vertrouwen in andere mensen langzaam afneemt. In Drenthe neemt het zelfs harder af dan in de rest van het land (zie grafiek % dat vertrouwen heeft in andere mensen). Verder valt op dat de verschillen tussen gemeenten groot zijn. In De Wolden en Tynaarlo heeft ruim 70% van de inwoners vertrouwen in anderen, terwijl dit in Emmen onder de 60% zit. Vertrouwen in anderen hangt vaak samen met ervaren veiligheid, sociale samenhang en stabiliteit in de leefomgeving. Hierbij is wel goed om op te merken dat verschillen binnen gemeenten (bijvoorbeeld tussen wijken) niet zichtbaar is in het gemeentelijk gemiddelde.

De afgelopen jaren heeft de provincie stappen gezet op de drie thema's om Drenthe inclusiever te maken. De aandacht voor inclusie is zichtbaar in beleid en in de lokale initiatieven. Ondanks dat er al goede stappen gemaakt zijn, zijn er nog altijd inwoners die zich niet gezien of gehoord voelen of zich niet respectvol behandeld voelen. Dit zien we ook terug in de cijfers uit de Veiligheidsmonitor (CBS). Steeds meer Drenten geven aan dat ze zich wel eens gediscrimineerd voelen en maken hier ook meldingen van bij. Wel is het belangrijk om te noemen deze stijgende trends ook kunnen komen door meer bekendheid van de meldpunten en meer vertrouwen in de meldpunten. Een toenemend aantal meldingen betekent dus niet automatisch dat er meer discriminatie is. (zie grafiek % dat zich gediscrimineerd voelt en % meldingen van discriminatie). Het vraagt daarom om blijvende aandacht voor het versterken van sociale veiligheid en toegankelijkheid en om ruimte te creëren voor inwoners die nu te weinig gehoord worden.

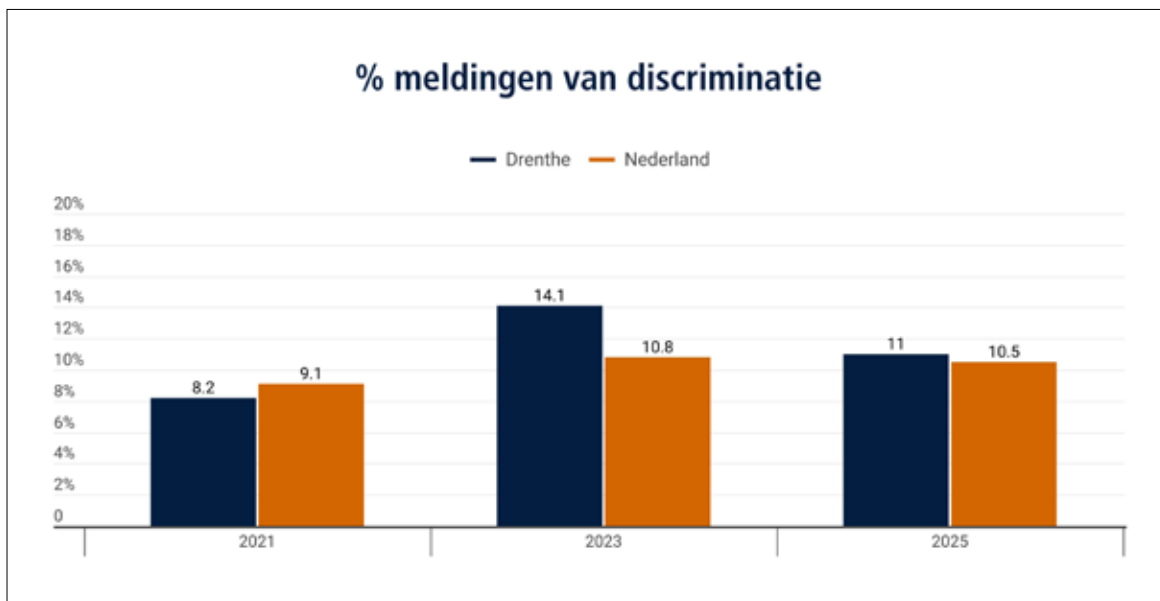
Op het gebied van inclusie en toegankelijkheid faciliteren we o.a. de ondertiteling van nieuwsuitzendingen van RTV Drenthe, buurtvervoer in Midden-Drenthe om eenzaamheid tegen te gaan en de ontwikkeling van een politiek vrouwennetwerk in Drenthe om de politieke representatie en emancipatie van vrouwen te versterken. We ondersteunen ook de inzet van de Drentse Adviesraad Inclusie (DARI), die helpt in de beleidsuitvoering om Drenthe inclusiever te maken. De DARI bestaat inmiddels uit 12 ervaringsdeskundige vrijwilligers: 4 bestuursleden en 8 deelnemers. De vrijwilligers hebben ervaring met inclusie, ieder met een eigen specialiteit. Zij delen hun ervaringen en kennis en werken mee aan projecten waar hun interesse en expertise ligt. De adviesraad komt regelmatig bijeen om de inbreng van projectgroepen te bespreken en adviezen voor te bereiden. De adviezen en projecten richten zich op verschillende thema's zoals: toegankelijkheid, dementie, armoede, mantelzorg, LHBTIQA+, vrijwilligerswerk en laaggeletterdheid. De adviezen zijn gericht aan het provinciaal bestuur en aan andere provinciale organisaties zoals: zorgorganisaties en woningcorporaties.

2024 | Bron: CBS / RMBW

2024 | Bron: CBS / Veiligheidsmonitor

2024 | Bron: CBS / Veiligheidsmonitor

Verder dragen we jaarlijks bij aan de wereldwijde campagne 'Orange the World', die in actie komt tegen vrouwengeweld. Tussen 25 november (Internationale dag tegen 'Geweld tegen Vrouwen') en 10 december kleuren gebouwen in Drenthe oranje, worden er vlaggen gehesen en vinden er lokaal activiteiten plaats om bewustwording te vergroten en slachtoffers een stem te geven. De provincie heeft bovendien recent € 750,000,- beschikbaar gesteld voor een nieuw steunpunt tegen intieme terreur en femicide in Noord-Drenthe. Met het steunpunt willen de vier noordelijke Drentse gemeenten (Assen, AA en Hunze, Noordenveld en Tynaarlo) samen met andere maatschappelijke organisaties slachtoffers, omstanders en plegers eerder in beeld krijgen. Het Drentse steunpunt biedt: toegankelijke informatie en ondersteuning voor slachtoffers, trainingen en scholing voor inwoners en professionals en sterkere samenwerking tussen hulpverlening, zorg, veiligheid en justitie. Dit blijft helaas nog hard nodig. Uit de Brede Welvaart cijfers maken we op dat steeds meer mensen aangeven dat ze vaak of soms respectloos gedrag ervaren. Al ligt dit percentage landelijk nog hoger dan het Drentse gemiddelde.

[Meer lezen over het Drentse steunpunt femicide](#)

Voor de uitvoering van het Regenboogbeleid is de subsidieregeling Regenboogprojecten beschikbaar. De Regenboog subsidieregeling heeft als doel het versterken van de maatschappelijke positie van LHBTIQ+ personen in de provincie Drenthe en kan uitsluitend worden verstrekt aan non-profit organisaties. In 2025 zijn zeven projecten ondersteund, waaronder het mini-symposium in het kader van 80 jaar vrijheid: 'Ouders van kind uit de kast' van de Stichting Asser Regenboog Alliantie en de tweede editie van het festival 'Vier de Verschillen' georganiseerd in de gemeente Emmen door de Stichting Openbare Bibliotheken en Kenniscentrum Kunst en Cultuur.

Daarnaast blijft de inzet van de Drentse Regenboogambassadeur, Henk Nijmeijer, van grote waarde. De provincie Drenthe heeft sinds 2023 als eerste provincie een officiële Regenboogambassadeur. Als Regenboogambassadeur draagt Henk bij aan blijvende aandacht voor inclusie en tolerantie voor LHBTIQ+'ers binnen en buiten de provincie – juist nu het Regenboogthema onder druk staat. Henk ondersteunt Drentse gemeenten bij het agenderen van Regenboogthema's, is actief tijdens de jaarlijkse Regenboogweek, vertegenwoordigt Drenthe op het landelijke congres Regenboogsteden van Movisie en levert bijdragen aan internationale bijeenkomsten. In zijn onlangs verschenen boek: Kleuren van gelijkheid, richt de Regenboogambassadeur zich specifiek tot de niet-LHBTIQ+ gemeenschap. Henks pleidooi: het is één ieders verantwoordelijkheid om bij te dragen aan een respectvolle, veilige en inclusieve sfeer in de samenleving. Voor Henk staat de Regenboogvlag niet alleen symbool voor LHBTIQ+, maar voor iedereen. Het symbool dat iedereen kan en mag zijn wie die wil zijn, ongeacht achtergrond, genderidentiteit of seksuele oriëntatie.

[Meer lezen over de Regenboogambassadeur](#)

De provincie draagt ook actief bij aan een veilige omgeving en inclusieve Drentse samenleving door de Veilige Kleedkamer en Veilige School Drenthe in 2025 te ondersteunen. De Veilige Kleedkamer biedt sportverenigingen in Drenthe de mogelijkheid om aan de hand van een op maat gemaakt stappenplan aan de slag te gaan met bewustwording en zichtbaarheid, gericht op een veilig en inclusief sportklimaat. Iedere deelnemende vereniging krijgt hierbij praktische handvatten aangereikt en bovendien begeleiding op maat bij het doorlopen van het traject. Na het succesvol doorlopen van het stappenplan ontvangt desbetreffende vereniging een vignet als erkenning voor hun inzet voor veiligheid en inclusie. Na het door Stichting ARA georganiseerde symposium op 8 oktober 2022, is het concept De Veilige Kleedkamer als project opgepakt en met hulp van de provincie verder uitgerold binnen Drenthe.

De methode van De Veilige Kleedkamer blijkt een groot succes. In 2024 heeft dit onder andere geleid tot het winnen van de Sportinnovatie Prijs en hedendaagse (inter)nationale belangstelling. Onder andere door deze positieve aandacht is de realiteit dat de vraag naar deelname aan De Veilige Kleedkamer sneller groeit dan de huidige beschikbare middelen en capaciteit. SportDrenthe vroeg daarom in 2024 € 90.000,- subsidie aan, met als doel om de implementatie van De Veilige Kleedkamer de komende jaren in de Drentse gemeenten uit te breiden, te versnellen en in de toenemende behoefte te voorzien.

In navolging van het project de Veilige Kleedkamer, wordt er momenteel gewerkt aan het project Veilige School Drenthe. Met een brede gezamenlijke aanpak binnen verenigingen en het onderwijs, in samenwerking met overheid en maatschappelijke partners, kunnen we daadwerkelijk impact maken in de Drentse samenleving. Als provincie zullen we beide initiatieven blijven ondersteunen, zodat verdere doorontwikkeling én uitrol binnen de Drentse gemeenten mogelijk worden.

[\(Meer lezen in het interview\)](#)

■ [Meer lezen in het interview](#)

**De Veilige Kleedkamer
SportDrenthe**

Voor de uitvoering van het thema Nieuwkomers, ondersteunen we het project van de gemeente Assen 'Snellere start, sterkere toekomst'. In Nederland hebben asielzoekers beperkte toegang tot de arbeidsmarkt. Dit heeft o.a. te maken met belemmeringen in wet- en regelgeving. Sinds 2023 loopt er in de gemeente Assen het pilotproject 'Snellere Start, Sterkere Toekomst', met als doel om asielzoekers te ondersteunen bij deelname aan de arbeidsmarkt en beter te kunnen integreren in de samenleving. Gedurende de pilot vonden 22 asielzoekers een betaalde baan. Met de subsidie van de Provincie Drenthe kan deze pilot worden uitgebreid en geïntensiveerd. Het vervolgtraject bevat diverse verbeteringen, waaronder uitbreiding van de capaciteit, intensievere begeleiding en versterkte samenwerking met regionale partners. Daarmee wordt niet alleen ingezet op meer plaatsingen, maar ook op duurzame integratie en participatie van AZC-bewoners in de Drentse samenleving. Het nieuwe doel is om in totaal 75 bewoners van het azc naar een betaalde baan te begeleiden. Daarnaast moet er extra aandacht komen voor intensievere begeleiding en moet het project interessanter worden voor lokale ondernemers.

Arbeidsparticipatie van asielzoekers heeft zowel op het leven van de asielzoekers als de maatschappij een aantoonbaar positieve invloed. Het betekent namelijk dat asielzoekers in de eigen levensbehoefte kunnen voorzien, minder afhankelijk zijn van collectieve voorzieningen, kunnen meebetalen aan de kosten van opvang, iets omhanden hebben en zich zodoende kunnen ontplooiën, competenties verder kunnen ontwikkelen en sneller kunnen integreren in de samenleving. Een echte win-win dus voor zowel nieuwkomers alsook voor de Drentse samenleving.

[\(Meer lezen in het interview\)](#)

Een ander initiatief waar de provincie een financiële bijdrage aan heeft geleverd, is de ontwikkeling van een centrale Nieuwkomersklas in Noordenveld en Westerkwartier. Samen met de twee gemeenten, de Provincie Groningen en Stichting Quadraten is de Nieuwkomersklas gerealiseerd. De Nieuwkomersklas richt zich specifiek op kinderen van 5 tot 12 jaar die de Nederlandse taal nog niet voldoende beheersen om succesvol mee te doen in regulier onderwijs. In deze klas krijgen de kinderen intensieve begeleiding en gerichte taallessen, met als doel een soepele doorstroom naar het reguliere onderwijs. De Nieuwkomersklas draagt bij aan de sociale ontwikkeling en vergroot de kans op een kansrijke toekomst.

[Meer lezen over Centrale nieuwkomersklas](#)

Hoe gaan we verder?

Een inclusieve samenleving is geen vanzelfsprekendheid. Polarisatie, verharding in het publieke debat en disrespectvolle omgangsvormen zetten de sociale samenhang onder druk. Tegelijkertijd laten onderzoeken zien dat de feitelijke verschillen in werkelijkheid vaak kleiner zijn dan dat ze gevoeld of ervaren worden. Het blijft daarom belangrijk dat inwoners zich blijven openstellen voor mensen buiten hun eigen dagelijkse bubbel, met elkaar in gesprek gaan en ruimte houden voor verschillende perspectieven.

De provincie blijft zich ook in 2026 inzetten voor een inclusieve samenleving, waarin voor iedereen de ruimte is zichzelf te kunnen zijn en gelijkwaardig mee te kunnen doen in de samenleving. We blijven daarom de Drentse gemeenten ondersteunen bij het vormgeven van duurzaam inclusiebeleid, waarin aandacht is voor meerdere belangrijke thema's zoals: Regenboogbeleid, toegankelijkheid, sociale veiligheid, femicide, anti-discriminatie, depolarisatie. We continueren de inzet van onze Drentse Regenboogambassadeur, het agenderen van regenboog- en inclusiethema's en de Subsidieregeling Regenboogprojecten. Daarnaast blijven we de ondertiteling van RTV Drenthe mogelijk maken, professionaliseren we de inzet van de Drentse Adviesraad Inclusie en blijven we initiatieven ondersteunen die de integratie en participatie van nieuwkomers verbeteren. Verder stimuleren we de verdere uitrol van het initiatief De Veilige Kleedkamer en werken we mee aan het vervolg onder de naam: De Veilige School. Ook blijven we nauw samenwerken met Discriminatie.nl Drenthe, de gemeenschappelijke antidiscriminatievoorziening (ADV) in onze provincie.

Tot slot zijn we voornemens om in 2026 actief bij te gaan dragen aan depolarisatie en de bestrijding van femicide. Hiervoor staan verschillende activiteiten op de planning. Met een incidentiele subsidie aan de Respect Foundation, zal de Provincie Drenthe de eerste RespectProvincie worden en zullen er verschillende activiteiten plaatsvinden op scholen en bij sportverenigingen, die respectvolle dialoogvoering en sociale veiligheid bevorderen. In 2026 begint de Drentse aftrap op het provinciehuis, met een bijeenkomst waarin jongeren in gesprek zullen gaan met Statenleden over wat volgens jongeren nodig is voor een respectvol gesprek en een veilige omgeving.

Wat betreft femicide is onlangs een amendement aangenomen, waarmee ingestemd is om een laagdrempelig steunpunt op te richten tegen intieme terreur en femicide. De provincie zal deze driejarige pilot financieel steunen met een totale bijdrage van € 750,000,-. Na afloop zal in 2029 gekeken worden of dit steunpunt voortgezet zal worden en eventueel zal worden uitgebreid.

We blijven de voortgang monitoren in samenwerking met gemeenten, partners en Trendbureau Drenthe. Daardoor kunnen we tijdig bijsturen, inspanningen aanscherpen en leren van wat werkt én van wat niet werkt.

JAAR
VERSLAG
SOCIALE
AGENDA
INTERVIEWS

SUBSIDIEREGELING BEWONERS- INITIATIEVEN

Familiepad 't Opgaonde toegankelijk voor iedereen

Bij Paviljoen Schoonhoven in Hollandscheveld werd in oktober het Familiepad 't Opgaonde geopend. Dit ruim 2 kilometer-lange wandel – en beleefpad is toegankelijk voor iedereen, inclusief mensen met een rolstoel, rollator, scootmobiel of kindervan. Het is ontwikkeld door Stichting Het Landschap van de Toekomst in samenwerking met lokale inwoners, Het Drentse Landschap, Recreatieschap Drenthe, BOKD en de gemeente Hoogeveen. Een mooi staaltje Naoberschap!

Het initiatief voor een pad is ontstaan bij Plaatselijk Belang Hollandscheveld, vanuit de wens om natuur voor iedereen toegankelijk te maken. Dit werd ruim twee jaar geleden overgenomen door de werkgroep Bewegen & Beleven, onderdeel van Stichting Landschap van de Toekomst. Arthur van Toombbergen en Bé Uiterwijk Winkel, beiden lid van deze werkgroep, besloten het plan verder op te pakken. "We gingen filosoferen waaraan het pad moest voldoen. We kwamen uit op een bestaand pad bij Paviljoen Schoonhoven van ruim 2 kilometer lang, die goed bereikbaar was en waar twee parkeerplaatsen beschikbaar waren. Het Paviljoen Schoonhoven zou een goed start-, en eindpunt zijn."

Picknicktafels en beleefelementen

Na veelvuldig gebruik in coronatijd was het pad echter in minder goede staat. Bé: "Een wandelaar kwam daar wel overheen, maar met een rolstoel, rollator of kinderwagen ging dat wat lastiger, zeker na slechte weersomstandigheden. Daarom hebben we besloten om het pad opnieuw aan te leggen en half te verharderen." Het nieuwe pad is bereikbaar vanuit drie startplaatsen en langs het pad zijn zeven nieuwe picknicktafels geplaatst, waar je kunt uitrusten en genieten van het gebied. Ook zijn de twee steigers aan de visvijver voor iedereen bereikbaar gemaakt door de half verharding. Maar het project is nog niet klaar: bij alle picknicktafels komen 'beleefelementen' voor jong en oud, zoals een insectenhotel en een bloemenweide. Ook is de stichting bezig met het ontwikkelen van een app, waarmee het cultuurhistorische verhaal van de omgeving wordt verteld.

Verbinding

Arthur en Bé benadrukken dat het niet alleen een 'Hollandscheveld-verhaal' is. Arthur: "Het is een mooi verbindend initiatief. Het pad heeft een centrale ligging, dus ook de omliggende dorpen Hollandscheveld, Alteveer/Kerkenveld, Elim, Nieuwlande, Nieuweroord en Noordscheschut kunnen ervan gebruikmaken. Het natuurgebied 'Het Hollandscheveld' ligt precies tussen deze dorpen in en Paviljoen Schoonhoven ligt in het centrum. Vanuit de verschillende dorpen lopen er verschillende wandelroutes naartoe en is het inmiddels voorzien van een Toeristisch Overstappunt. Het komt allemaal samen." Om het pad te realiseren, moesten Arthur en Bé samenwerken met de eerder genoemde organisaties en instellingen, lokale ondernemers en vrijwilligers. "Iedereen was meer dan bereid een stapje extra te doen. We ervoeren saamhorigheid op alle fronten. De samenwerking met de provincie en de aanvliegroute naar subsidie verliep ook gemakkelijk."

Natuurbeleving

Voor Drentse inwoners betekent het familiep pad meer mogelijkheden om samen buiten te bewegen, de natuur te beleven en trots te zijn op hun omgeving. Sinds de opening is het gebruik van bezoekers, met ook kinderwagens en wandelwagens op het pad duidelijk toegenomen. Bé: "Helaas ook door mountainbikers, fatbikers en ruiters met paarden. Dat helpt niet wat betreft de instandhouding van de kwaliteit. Maar het belangrijkste is dat het veel wordt gebruikt. Mensen weten ons dus te vinden."

Terug

HÉT COMPLIMENT VAN DRENTHE SWEELPOP

**Sweelpop wint:
Hét compliment van
Drenthe 2025**

Sweelpop is de winnaar van Hét compliment van Drenthe 2025. De organisatie wint hiermee een geldbedrag van 3000 euro. Het muziekfestival in het dorpje Zweeloo is volgens de jury een perfect voorbeeld van hoe jongeren de kar kunnen trekken. Voorzitter Stein Jansen ziet de prijs als waardering voor het werk dat vrijwilligers met veel plezier verrichten. "Het muziek-evenement bestaat in verschillende vormen zo'n 43 jaar. We doen het al zo lang. Dan is het mooi dat dit gezien wordt."

Tijdens Hét compliment van Drenthe worden vrijwilligers in het zonnetje gezet en krijgen ze met het prijzengeld een kans om wat extra's te doen. Een vereniging, club, initiatief of organisatie in Drenthe kan een geldbedrag winnen van 3.000 euro. In 2025 lag de focus op initiatieven waar jongeren (12-30 jaar) een centrale rol speelden. Organisaties waar jongeren zich vrijwillig inzetten in de buurt, de zorg of sport, jonge mantelzorgers of vrijwilligersorganisaties die zich inzetten voor de ontwikkeling, gezondheid en het welzijn van jongeren maakten kans. Het muziekfestival Sweelpop ging er uiteindelijk met de prijs vandoor.

Generatielang

Met een bestuur van tien jongeren tussen de 16 en 30 jaar en zo'n tachtig vrijwilligers wordt het festival in augustus van de grond af aan opgebouwd. Stein: "Het evenement wordt vooral door jongeren georganiseerd. Dat is altijd al zo geweest. Het groeit met generaties mee en dat maakt het bijzonder." Het festival betekent veel voor de saamhorigheid van het dorp. "Iedereen in en om het dorp kent het evenement. Mensen die zijn verhuisd, komen hiervoor terug om elkaar weer te zien en veel inwoners van Zweeloo helpen mee. Voor jongeren is het heel leuk. Ze staan met elkaar achter de bar, verkopen munten of staan bij de entree. Ze leren elkaar en nieuwe mensen kennen. Sweelpop is al generatielang belangrijk voor het dorp."

Tweedaags festival

Wat ooit begon als werkgroep voor een jongerendag, is inmiddels uitgegroeid tot een organisatie van een eendaags festival waar grote artiesten optreden. Stein: "Van Anouk tot de Snollebollekes en van Waylon tot Antoon: als artiesten upcoming zijn, proberen wij ze te boeken. Ook voor dit jaar hebben we weer een mooie line-up." De komende editie bestaat voor het eerst uit twee dagen. "Dankzij het prijzengeld van Hét compliment van Drenthe maken wij er in 2026 een tweedaags festival van: een preparty op donderdag en het muziekenvenement op vrijdag. We zijn heel blij dat dit kan. Er gaat veel geld om in het op poten zetten van een festival en voor kleine organisaties is dit een behoorlijk bedrag. Hét compliment van Drenthe is een mooi initiatief, waar veel mensen echt wat aan kunnen hebben."

Terug

KANSEN VOOR KINDEREN

Gezinnen in armoede moeten weer mee kunnen doen

Kansen voor kinderen is een programma dat zich richt op het doorbreken van (generatie)armoede in Groningen en Drenthe. Hierbij gaat een ervaringsdeskundige buddy met tijd en aandacht naast de gezinnen staan om samen te kijken wat zij nodig hebben om hun bestaanszekerheid en toekomstperspectief te verbeteren. Als reguliere oplossingen niet werken, dan wordt er een doorbraakteam ingezet. Programmamanager Hermien Maarsingh is positief over de aanpak. "Een buddy komt ook om rust te brengen. Dat is heel belangrijk, met name voor de kinderen in het gezin."

In Nederland kan de wet-, en regelgeving ingewikkeld zijn en soms moeilijk te begrijpen voor een gezin dat rond de armoedegrens leeft. Hermien: "Uit onderzoek blijkt dat gezinnen die langdurig in armoede leven worden bestookt door allerlei instanties en instellingen. Soms staan er wel zeventien verschillende partijen aan de deur te rammelen. Dat helpt een gezin met problemen niet verder en vergroot het wantrouwen in instanties. Mensen willen vaak geen contact meer en staan niet meer open voor hulp: het levert veel stress op."

In het programma Kansen voor kinderen gaat een ervaringsdeskundige buddy het gezin helpen. "Iemand die in hetzelfde schuitje heeft gezeten, kan de stress weghalen door rustig met het gezin te gaan zitten om te bekijken wat er speelt en wat er echt moet gebeuren. Voor het gezin is het fijn als er iemand is die de regie pakt, naar instellingen belt, maar ook in gesprek gaat met de kinderen. De buddy's vormen een buffer tussen het gezin, instanties en gemeentelijke afdelingen. Dit lijkt veel beter te werken", legt Hermien uit.

Out of the box

Tijdens de looptijd van het programma wordt regelmatig geëvalueerd of de goede dingen worden gedaan. Het ervaringsperspectief van de gezinnen is daarbij een belangrijke graadmeter. Hermien: "Lokaal en (boven)regionaal vormen we een lerend netwerk. Hier delen we geleerde lessen en werken we aan het versterken van de aanpak. Ook wordt de vertaalslag gemaakt van casuïstiek naar concrete verbeteringen in het systeem. Om te ontdekken waarom het op beleidsniveau niet werkt, heb je deze inzichten nodig. Met de uitrol van Kansen voor Kinderen wil ik dat er een systeemverandering op gang komt die de hulp en begeleiding beter maakt voor huishoudens in armoede." Het doel is uiteindelijk om alle inwoners van Groningen en Drenthe beter te kunnen ondersteunen. "Het allerbelangrijkste is dat de gezinnen weer mee kunnen doen in de samenleving en dat het systeem niet meer in de weg zit van oplossingen die dichtbij behoeften van mensen liggen."

Alle gemeenten in de provincie Groningen werken aan Kansen voor kinderen en in de provincie Drenthe zijn zes gemeenten begonnen met het implementeren van de werkwijze.

Terug

SOCIALE VOEDSELTUINEN DE PLUIMERIJE

**Stichting Voedseltuin
De Pluimerije verbindt**

Aan de Busselterweg in Darp vind je Stichting Voedseltuin De Pluimerije van Jan-Jaap en Marjolein Bakker. Op drie hectare grond verbouwen vrijwilligers verse groenten, fruit en kruiden die gratis worden verstrekt aan minima en mensen die te maken hebben met psychische problematiek. Deelnemers worden actief betrokken bij het werk in de tuinen. Dit bevordert hun fysieke en mentale gezondheid, maar ook de sociale cohesie en de participatie in de maatschappij. “Het doel is niet zozeer groente telen, maar de verbinding met elkaar”, aldus Marjolein.

Na inmiddels het vijfde teeltseizoen is er een vaste groep van vrijwilligers ontstaan, die een aantal ochtenden in de week bezig is in de tuinen. Elke vrijwilliger heeft zijn of haar eigen motivatie. Marjolein: “Sommigen komen om te aarden, sommigen om even een praatje te maken. Er komen mensen met een burn-out, mensen die eenzaam zijn of rondom de armoedegrens leven.” Een aantal teeltvakken op de tuinderij is ingericht als zelfoogsttuin voor minima. Daarnaast gaan er groenten en fruit naar lokale initiatieven zoals de Voedselbank. Hierdoor wordt gezond en duurzaam voedsel ook bereikbaar

voor mensen met een kleine beurs. De Pluimerije is een hybride tuin, waarbij naast het sociale aspect ook een commerciële taak zit. Zo wordt er gewerkt met betaalde abonnementen en wordt er aan de lokale horeca geleverd. Daarnaast organiseren Jan-Jaap en Marjolein Groene Huiskamer-momenten, waarin wordt gewandeld of een appeltaart wordt gebakken.

Veilige plek

Emma is een sociale oogster op de Pluimerije. Ze vond het spannend om bij de voedseltuin aan te kloppen, maar heeft met veel vrijwilligers contact gekregen en eerlijk verteld dat ze het financieel niet breed heeft. Alleen al om dat te kunnen zeggen, gaf haar verlichting. Emma: "Als je weinig geld hebt, kun je nergens meer aan meedoen. Ik raakte in een isolement. De voedseltuin is een plek waar ik wel naartoe kan gaan. Ook als ik last heb van extreme angsten, is het een fijne, veilige plek. Dan kom ik hier en dan zakt het gevoel, omdat je bijvoorbeeld een gesprekje hebt over het weer. Ik ben dankbaar dat ik hier mag komen. Ik voel me gezien en voel me weer mens. Uiteindelijk is dit ook goedkoper voor de maatschappij, want het scheelt hulpverleningskosten. Anders had ik waarschijnlijk zorg nodig gehad. Hier kan ik mijn eigenwaarde behouden en dat is belangrijk."

Plannen voor 2026

Jan-Jaap en Marjolein werken veel samen met organisaties in de omgeving zoals de kerk en andere welzijnsorganisaties die vaak doorverwijzen naar de voedseltuin. "We gaan ervanuit dat als iemand zich aanmeldt, het echt nodig is. Alles gaat op basis van vertrouwen zodat mensen weer in hun eigen kracht komen te staan. Maar het is best lastig om minima te bereiken." Subsidie van diverse instanties, zoals de provincie is hierbij volgens de eigenaar belangrijk. "Het zorgt voor continuïteit. We willen meer gaan samenwerken met sociale kaart van gemeente Westerveld, zoals de sociale tandarts en de bieb. We willen steeds breder verbinding maken, want samen staan we sterker. Daarnaast hebben we veel plannen voor 2026: we willen een verwarmde kas zodat we hele jaar door kunnen telen en we willen een educatietuin aanleggen. We ontvangen vaak basisschoolkinderen en dat willen we meer structureren door kant-en-klare programma's voor scholen aan te bieden."

In Drenthe zijn nu twee voedseltuinen te vinden. In 2027 moeten er nog drie bijkomen. Jan-Jaap speelt hier in rol in door zijn kennis te delen. "Met dit stukje land kun je maar in zoveel monden voorzien. We hopen door samen te werken op een druppel-effect."

HULP OP EN OM SCHOLEN

in de gemeente
Midden-Drenthe

De gemeente Midden-Drenthe is in november 2023 gestart met het programma Hulp op en om school (HOS), vanuit de ambitie dat het alle kinderen wordt gegund om op te groeien in een omgeving waarin je mag vallen en opstaan, waar hulp dichtbij en laagdrempelig georganiseerd is. Scholen, dorpen en partners bouwen samen aan een stevige basis, zodat kinderen en jongeren veilig, gezond en veerkrachtig kunnen opgroeien.

Een unieke keuze binnen HOS is de dorpenaanpak. Ieder dorp heeft zijn eigen dynamiek, kracht en uitdagingen. Door ondersteuning vorm te geven samen met scholen, ouders, jongeren, vrijwilligers en professionals sluit het programma aan bij wat er lokaal speelt. Procesbegeleider Monique Slomp: "Hulp op en om school is daarmee nadrukkelijk een programma van en met de gemeenschap. Binnen het programma werken we samen aan een veilige en vertrouwde omgeving voor kinderen en jongeren. Een omgeving waarin ruimte is om te leren, te groeien, fouten te maken en erbij te horen. Vertrouwen, nabijheid en verbinding vormen daarbij de basis. Die verbinding is zichtbaar op meerdere niveaus: tussen onderwijs en zorg, maar ook tussen school en het dorp."

Lokale coalities

Het programma bestaat uit twee lijnen: preventie en zorg. De preventieve lijn richt zich op alle jongeren. In elk dorp zijn lokale coalities gevormd waarin jongeren, ouders, leerkrachten, vrijwilligers en professionals samenwerken. Deze coalities komen enkele keren per jaar bijeen en werken in kleinere subgroepen. Vanuit thema's die worden opgehaald via enquêtes en gesprekken op school, wordt er gekeken naar wat er leeft onder jongeren, waar behoeften liggen en wat al goed gaat. Op basis hiervan worden collectieve activiteiten ontwikkeld die aansluiten bij de leefwereld van jongeren met thema's zoals gezondheid, talentontwikkeling en veiligheid.

Jolanda de Melker is actief binnen een van de lokale coalities en ziet dagelijks wat dit betekent voor de omgeving. Jolanda: "Het is een belangrijk project voor het dorp. Ik zie bijvoorbeeld jongeren die weinig om handen hebben en rondhangen. In de coalitie bespreken we hoe we ervoor kunnen zorgen dat jongeren meer in beweging komen en een zo leuk mogelijke jeugd hebben. Jongeren krijgen echt inspraak, omdat we willen dat zij het dragen. Het is mooi om dit met elkaar te doen en samen iets op te bouwen."

Individuele ondersteuning

Naast preventie is er de zorglijn, die zich richt op individuele ondersteuning. Vanaf 2026 is op iedere basisschool in de gemeente Midden-Drenthe een gezinsbegeleider gekoppeld aan de school. Samen met de kwaliteitcoördinator of intern begeleider vormt deze een vast aanspreekpunt op en rondom de school. Gezinsbegeleider Jermo Verbeek ervaart dagelijks wat deze aanwezigheid betekent. Jermo: "Door er elke dag te zijn, ben ik een vertrouwd gezicht op school voor kinderen, ouders en leerkrachten. Ik ga de klas in, heb contact met de leerkrachten en met ouders. Door zichtbaar en toegankelijk te zijn en een veilige omgeving te creëren, durven kinderen zich open te stellen." In de praktijk komt Jermo verschillende situaties tegen waarin extra ondersteuning helpend is. "Er zijn momenten waarop kinderen niet bij hun ouders terecht kunnen, of waarin ouders het lastig vinden om met bepaalde vragen om te gaan. Ik ga dan met ouders in gesprek over wat er speelt en wat passend kan zijn. Het gaat erom samen te kijken naar wat het kind en het gezin nodig hebben."

Binnen HOS Zorg wordt nauw samengewerkt met verschillende ketenpartners, waaronder de POH Jeugd, GGD, welzijnswerk, het sociaal team en de jeugdconsulenten van de gemeente. Het programma Hulp op en om school wordt in 2026 structureel geborgd door de gemeente Midden-Drenthe en uitgerold op alle basisscholen. In het voortgezet onderwijs is het programma sinds 2025 van kracht.

ZORGZAME GEMEENSCHAPPEN & WET DOS

**De wet DOS geeft
regelruimte bij vernieuwing**

Zo lang mogelijk op een fijne manier zelfstandig kunnen blijven wonen, eventueel met gebruik van zorg. Het versterken van naoberschap en verbinden van informele en formele ondersteuning en zorg loopt hier als rode draad doorheen. De Wet Domeinoverstijgende Samenwerking (DOS) helpt hierbij en geeft regelruimte om de hulpverlening meer passend in te zetten. Op dit wetsvoorstel zijn inmiddels amendementen ingediend en aangenomen, iets waar Roeli Mossel, externe ambassadeur zorgzaam samenleven en DOS, zich hard voor maakt.

In haar rol als bestuurder van een Verpleeg- en Verzorgingshuizen en Thuiszorg (VVT) -organisatie was Roeli in 2015 een van de initiatiefnemers in het vragen om meer regelruimte als je samen met inwoners op zoek bent om de informele en formele zorg in te richten. Er komen steeds meer ouderen en er is steeds meer tekort aan arbeidskrachten in de zorg. Om dat te kunnen oplossen, moet er een nieuwe manier van samenwerken komen, die formele en informele zorg tot stand brengt. Dit is uiteindelijk de Wet Domeinoverstijgende Samenwerking geworden.

Tekstwijziging

In 2015 werd er een pilot gestart in Hollandscheveld en een wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd waaruit bleek dat het werkt: langer thuisblijven, onderlinge hulp van inwoners en andere inzet van hulp bespaart uiteindelijk kosten. In het afgelopen jaar werkte Roeli samen met de provincie en aantal gemeenten aan een tekstwijziging/amendement op de wet DOS. Roeli: "We willen dat de inwonersinitiatieven onderdeel worden van de wet. Als inwoners en professionele mensen in de zorg echt samenwerken, dan vindt in die verbinding verandering plaats. Dit vraagt ook om verandering op financieel gebied. Lossen mensen in een gemeenschap bijvoorbeeld vervoersvragen zelf op, dan vraagt zo'n beweging op z'n minst een tegemoetkoming in de kosten voor een busje."

"Hetzelfde geldt voor verzekeraars: met meer huishoudelijke hulp of wijkverpleging kan worden voorkomen dat iemand minder snel wordt opgenomen in een zorginstelling. Je bespaart in de Wet langdurige zorg (Wlz), maar dat zien verzekeraars vaak niet. Zij zien een ondoelmatige aanbieder die meer vraagt dan een doelmatige aanbieder. Maar als je een meer lichtere vorm van hulp inzet, levert dit vaak verlichting op voor een zwaardere vormen van dienstverlening."

Maximale voor het individu

De wet DOS is bedoeld om de effecten van verschillende financiële schotten binnen de hulpverlening milder te maken. Roeli: "Vaak geven mensen een reactie beredeneerd vanuit hun eigen domein waar ze verantwoordelijk voor zijn en zijn ze niet in staat om het grote geheel te zien. Ik zie ook dat er nog te weinig wordt vertrouwd op bewonersinitiatieven en de zelfredzaamheid hiervan. Men is bang voor de continuïteit als er iemand mee stopt, maar bij organisaties heb je ook vaak te maken met wisseling van de wacht. Veranderkracht van bewonersinitiatieven zijn krachtiger dan de veranderkracht van instanties. Als DOS er niet zou zijn, zou niet het maximale gehaald kunnen worden voor het individu, maar zou de gemiddelde norm worden aangehouden van de massa en het is maar de vraag of dat goed is. De zorg is dan financieel gedreven en niet het meest passend bij inwoners."

In 2026 gaat de wijziging van de wet DOS in. Inmiddels doen VWS en VU Amsterdam onderzoek naar de effecten van de wet. Zo heeft VU Amsterdam een presentatie gegeven over monitoring ervan. "We hopen dat we de komende jaren genoeg data hebben om het ministerie van Financiën gerust te stellen. We willen dat het aansluit bij wat er leeft bij de inwoners zelf. Dan krijg je uiteindelijk resultaat."

KANSRIJKE START VOORZORG

'Zonder dit programma had ik mijn kind niet bij me kunnen houden'

Het Basisaanbod Kansrijke Start is een initiatief dat zich richt op het ondersteunen van kinderen en gezinnen in de eerste 1000 dagen van het leven. Een onderdeel hiervan is het programma VoorZorg. Hierin krijgen aanstaande moeders die zwanger zijn van hun eerste kind en in kwetsbare situaties zitten, verpleegkundige begeleiding en hulp bij zwangerschap en opvoeding. In de gemeente Assen wordt dit programma begeleid door Hillene Jakobs. "Wat vooral werkt is dat we vanuit de presentietheorie op zoek gaan naar het verhaal van de moeders en/of hun partners."

Het ondersteuningsprogramma wordt aangeboden door de jeugdgezondheidszorg van GGD Drenthe en begint zo vroeg mogelijk in de zwangerschap. Het loopt door tot het moment dat het kindje twee jaar oud is. De hulp is aanvullend op de zorg die de verloskundige, de kraamzorginstelling en het consultatiebureau standaard bieden. De destijds 31-jarige Cynthia werd door maatschappelijk werk aan VoorZorg gekoppeld toen zij vier maanden zwanger was. "Toen ik hoorde dat ik zwanger was, ging er bij mij een knopje om. Ik heb een nare geschiedenis van fysieke en mentale mishandeling achter de rug en wilde dit niet doorgeven aan mijn kind. Ik wilde haar hierin beschermen, maar wist niet hoe. Ik heb zowel mijn ouders als opa en oma verloren, was net verhuisd en heb geen familie in de buurt."

Vertrouwen in eigen moederschap

Deelnemers aan het programma moeten aan een aantal eisen voldoen. Zo is er een opstapeling van zorgen of problemen: financieel, psychisch, moeizame jeugd, beperkte zelfredzaamheid, een klein netwerk en opleidingsniveau 2. De ondersteuning begint met een aantal huisbezoeken. Daarnaast bestaat het programma uit video-hometraining en werkbladen met allerlei onderwerpen gericht op de drie fases: zwangerschap, geboorte en opvoeding. Hillene: "De intensiteit van de bezoeken wisselt per fase. Ik kom elke week langs om te kijken hoe het gaat, daarna om de week. Na de bevalling worden de huisbezoeken afgebouwd. Hoofdzakelijk gaat het erom dat moeders, en partners als die er zijn, in hun kracht worden gezet en dat ze vertrouwen hebben in hun eigen moederschap. Hier werk je aan vanaf de zwangerschap. Ik heb nu een aantal trajecten begeleid en ik zie dat dit werkt."

In samenwerking blijven

Inmiddels is Cynthia's dochter drie jaar. Gezien de omstandigheden is er voor Cynthia na afloop van het tweejarige programma extra ondersteuning geregeld: langdurige hulp bij de opvoeding is nodig. Hillene: "Omdat Cynthia zo beschadigd is in het verleden, heeft zij moeite om mensen te vertrouwen. Het blijft soms lastig om Cynthia niet tegen je in het harnas te krijgen en je wilt wel in samenwerking blijven. We zetten alles in werking zodat zij en haar kind een kans krijgen, want dat verdient elke moeder. Ik probeer bijvoorbeeld zoveel mogelijk te regelen in de wijk, zoals een meeleefgezin, zodat ze ruimte heeft om sociaal te integreren. Nu heeft ze alleen nog professionele contacten, maar ze moet straks weer meedoen in de maatschappij en op het schoolplein staan."

Iedereen verdient een kans

Cynthia is op haar beurt dankbaar voor alle ondersteuning die ze krijgt en heeft gekregen. Cynthia: "Ik heb het erg getroffen met Hillene. We hadden gelijk een klik, al tijdens de begeleiding toen ik zwanger was. Ik ben blij dat dit programma bestaat. Als dit er niet was geweest, dan was het een hel geworden. Dan had ik mijn kind niet bij mij kunnen houden of een goede opvoeding kunnen geven. Ik vind het heel waardevol dat dit er is voor mensen die het niet gemakkelijk hebben. Want iedereen verdient een kans en iedereen is uniek."

DE VEILIGE KLEEDKAMER SPORTDRENTHE

**De Veilige Kleedkamer
wil zoveel mogelijk
sportverenigingen bereiken**

Een veilige plek in de kleedkamer en op het veld, waar iedere sporter zich welkom voelt, erbij hoort en met plezier kan sporten. Dat is waar het programma De Veilige Kleedkamer in Drenthe voor staat. Sinds de start in 2022 zet projectleider Renate Bijker zich met volle overtuiging hiervoor in. “In 2030 willen we dat iedereen, ongeacht achtergrond, kan sporten waar hij of zij zich prettig voelt. Sport moet voor iedereen een veilige en vertrouwde omgeving zijn.”

Het project is ontstaan vanuit de onveiligheid die door LHBTIQ+ sporters werd ervaren. Verenigingen worden gestimuleerd om actief aan de slag te gaan met bewustwording en zichtbaarheid, met als doel het creëren van een sociaal veilig sportklimaat. Uit een pilot in 2022 bleek echter dat verenigingen dit thema breder willen benaderen en aan de slag willen met veiligheid voor iedereen. Renate licht toe: “Het is een actueel en belangrijk thema. Verenigingen merken dat zij iets moeten doen aan het sociale sportklimaat; hier kunnen en mogen zij niet meer omheen. Iedereen moet zich welkom voelen, ongeacht gender, achtergrond of afkomst. Dat betekent niet dat er geen incidenten meer plaatsvinden, maar wel dat je weet

welke stappen je kunt zetten en welke kanalen je kunt benutten om hulp te krijgen. Ons doel is om het sociale sportklimaat zo optimaal mogelijk neer te zetten.”

Sociaal plan

Tijdens het traject ontvangen sportverenigingen een helder stappenplan met praktische handvatten en begeleiding op maat. Renate ondersteunt de verenigingen bij het implementeren van dit plan, samen met de buurtsportcoach uit de betreffende gemeente. “Alleen een aanpassing in het beleid is niet voldoende,” benadrukt ze. “Het moet door alle lagen van de vereniging heen gaan. Iedereen moet worden aangehaakt om het draagvlak zo groot mogelijk te maken. Wanneer het plan breed wordt gedragen binnen de club, kun je elkaar aanspreken en samenbouwen aan een sociaal veilig sportklimaat. Daarbij is het belangrijk dat het onderwerp blijft leven en actief wordt onderhouden.”

De vier v's

Binnen het programma worden sportverenigingen geadviseerd om aan de voorkant de zogenoemde 'vier v's' op orde te hebben. Dit betekent: een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) voor vrijwilligers die werken met jeugd en kwetsbare doelgroepen, de aanwezigheid van een vertrouwenscontactpersoon, een verenigingsbrede gedragscode en pedagogische scholing voor trainers. Renate: “Deze vier v's vormen voor ons de basis van sociale veiligheid. Daarna begint pas echt de implementatie. We werken samen met verschillende organisaties in een klankbordgroep. Op die manier versterken we elkaar en zorgen we voor een gezamenlijke aanpak rondom het thema sociale veiligheid. Het project wordt bovendien gedragen door alle twaalf Drentse gemeenten. Iedereen is met hetzelfde thema bezig en dat verbindt.”

Subsidie

Voor het programma De Veilige Kleedkamer ontving de provincie Drenthe een subsidie van 90.000 euro voor een periode van drie jaar. Volgens Renate is deze ondersteuning van cruciaal belang. “Zonder deze subsidie hadden we dit project niet kunnen voortzetten. We willen zoveel mogelijk verenigingen bereiken en ondersteunen. Er ligt nog een lange weg voor ons, maar de energie en betrokkenheid gaan duidelijk de goede kant op.”

SNELLERE START, STERKERE TOEKOMST GEMEENTE ASSEN

Snellere Start, Sterkere Toekomst: investeren in een win-win situatie

In 2025 heeft de provincie Drenthe een subsidie van € 350.000 beschikbaar gesteld aan de gemeente Assen voor het vervolg op het pilotproject 'Snellere Start, Sterkere Toekomst'. Hierin worden azc-bewoners (asielzoekers en statushouders) ondersteund bij deelname aan de arbeidsmarkt. Projectleider Milou Dubois is enthousiast over het vervolg. "Arbeidsparticipatie van asielzoekers heeft zowel op het leven van de asielzoekers als de maatschappij een aantoonbaar positieve invloed. Het zou mooi zijn als dit in de hele provincie wordt geïmplementeerd."

Deelname aan de arbeidsmarkt betekent voor asielzoekers dat ze in hun eigen levensbehoefte kunnen voorzien, minder afhankelijk zijn van collectieve voorzieningen, kunnen meebetalen aan de kosten van opvang, een nuttige invulling van de dag hebben en zich zodoende kunnen ontplooien, competenties verder kunnen ontwikkelen en sneller kunnen integreren in de samenleving. Milou: "Asielzoekers die hier net zijn, hebben vaak veel motivatie en vermogen om werk om aan te pakken. Bij sommige statushouders is dit verder weggezakt doordat zij lange tijd niet actief geweest zijn op de arbeidsmarkt."

Het heeft veel waarde om hier gebruik van te maken. Ze draaien mee in een Nederlands bedrijf, leren de taal en kunnen geld verdienen. Voor werkgevers kan het soms lastig om vacatures gevuld te krijgen, zoals bloembollen plukken, schoonmaak en horeca. Die kunnen wij matchen met de juiste azc-bewoner. Het heeft dus ook economisch impact, want bedrijven kunnen blijven draaien.”

Beperkte toegang

Door belemmeringen in wet- en regelgeving hadden asielzoekers beperkte toegang tot de arbeidsmarkt. Ze mochten 24 weken werken van de 52. Door een uitspraak van de Raad van State mogen ze vanaf november 2023 onbeperkt werken wanneer ze 6 maanden in de procedure van de asielaanvraag zit. In 2023 is er bij het college in Assen een motie ingediend om een pilot project voor asielzoekers uit te werken en in juni 2024 is de pilot gestart. Deze liep tot en met mei 2025. Mede dankzij de subsidie van de provincie Drenthe en de Europese Unie komt er een vervolg aan het project.

Hindernissen

De Gemeente Assen werkt in dit project samen met het COA en Werkplein Drentsche Aa. Het COA maakt een selectie van bewoners die zij geschikt achten en bewoners geven zelf aan of zij willen werken. Milou: “In het eerste jaar zijn we alle mogelijke hindernissen tegengekomen en hebben we allerlei dingen uitgeprobeerd. Zo hadden we een fietsenmaker die de bon niet kon lezen maar wel goed kon repareren. Dan kijken we of hij de taal kan leren en of ze dit op de werkvloer kunnen aanbieden. Er zijn ook cultuurverschillen die we moeten overbruggen. Maar inmiddels verloopt het basisproces mooi en zijn de samenwerkingen goed.” Vanaf juni 2025 zijn er 36 azc-bewoners aan het werk. In het eerste pilotjaar van 2024 waren dat er 31.

Daadkracht

De pilot heeft laten zien dat deze aanpak werkt. Daarom is er een vervolgtraject uitgewerkt dat loopt tot 1 januari 2027 met als doel om 75 azc-bewoners naar werk te begeleiden. Daarnaast organiseert Milou twee keer per jaar een bijeenkomst om dit project ook in andere gemeentes, die opvanglocaties hebben, te starten. Milou: “Ik geloof erin dat het mooi is om enthousiasme die de mensen in het begin hebben, om te zetten in daadkracht. Omdat het maatwerk is, is het heel arbeidsintensief. Daarom is subsidie zo belangrijk. Het is geweldig dat de provincie bijdraagt aan regionale projecten. Door dit project worden ook werkgevers buiten Assen geholpen aan geschikt personeel.”

